

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fill.
Nyitási díj 40 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 267.
KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, június 28.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezéroltk: Drágul a pénz.
- Fegyverszünet.
- Csernovics D. o. jor. jubilé.
- Japán izlés.
- Készül az adóreform.
- Affér a mozi miatt.
- A szerb trónörökös Aradmegyében.
- K'oroform mérgezés az aradi közpórházban.
- Tolvaj ügyvédi írrok.
- Tárca: Társszerzőmről. Írták: Horovitz Gusztáv és Kaszab Géza.

Drágul a pénz.

Arad, június 27.

Bécsből érkezett távirat jelenti, hogy az Osztrák-Magyar Bank főtanácsának ma megtartott ülésén félszázalékkal felemelték az eddigi bank kamatlábat. Szóval: drágul a pénz.

Drágul az iparcikk, drágul az élelmiszer, drágulnak a nyerstermények, drágul minden. Az élet percről-percre sulyosabb lesz. A kivándorlás nagy arányokban folyik, az ipart guzsba kötik, lenyügözik a munkásmozgalmak. Az ember ilyenkor azt várná, hogy a pénz olcsóbb, egyre olcsóbb lesz. Így kellene lennie, mert hiszen különben elérkezünk a kikerülhetetlen katasztrófához. A pénz drágasága mellett az élet egyre növekedő drágasága az országot előbb-utóbb olyan krízis elé állítja, amely az existenciák százazreit sodorhatja a tönk szélére. Es ez a válság, a melynek nemzetiségi és gazdasági jelentősége egyaránt kiszámíthatatlan, egyelőre csak Magyarországot fenyegeti. Magyar-

ország érzi meg elsősorban az Osztrák-Magyar Bank félszázaléknvi kamatlábemelését, Magyarország sinyli meg a pénz drágulását. Ausztria a maga fejlett iparával, rendezettebb munkásviszonyaival, a közösségből folyó gazdasági előnyökkel könnyedén elviseli a pénz megdrágulásának hatását, de Magyarországon nincs ipar, nincs rendezett munkásviszony s a közösségből nekünk nem jutott egyéb előny, csupán az, hogy gazdaságilag előbb-utóbb Ausztria gyarmatává sülyedhetünk. Politikailag nem. A közjogiakra tudunk vigyázni. De gazdasági érdekeinket elhanyagoljuk, mert az őrszemeken csak arra ügyelnek, hogy közjogi téren vereséget ne szenvedjünk, a gazdasági élet pozícióit védtelenül hagyjuk.

Még alig mult esztendeje annak, hogy széles Magyarországon nagy hévvel-lelvel beszéltek iparfejlesztési akcióról. Iparfejlesztés és iparvédelem: ez a kettős jelszó volt a divatos. A gomblyukakban ott diszlett a tulipán s a kitört hazafias felbuzdulás százazreket gyűjtött a Tulipánszövetség központi pénztárába, ahonnan azután minden különösebb feltűnés nélkül el is párolgott az egész összeg. Ma már senkise kutatja, hová lett, senkise kérdi, kinek a zsebébe vándorolt. Ma már csak megrögzött álmodozók beszélnek iparfejlesztésről, iparvédelemről. A divat elmúlt, semmivé lett. Ma már más a jelszó, éppugy más, mint ahogy például manap senki sem visel krinolint. Az iparra és kereskedelemre ráfekszik a gazdasági közösség sulya, az ipar és a kereskedelem mahol-

nap a pincében nőtt virág sorsára jut. A vérszegénység már beállott, a tengődés korszakát éljük. A válság nem lehet messze.

Es drágul a pénz. Talán, ha olcsóbb lenne, fokozott vállalkozási kedv ütne tanyát ezen a földön. De a kamatláb nem hanyatlik, hanem emelkedik. Az Osztrák-Magyar Bank után ineul a monarkia minden pénzintézete. Az amugy is lomha, mozdulatlan tőkék még nagyobb óvatossággal keresik az elhelyezkedést, a bankokban felhalmozódott gazdasági erő továbbra is megmarad rejtett energiának, amelynek külső megnyilatkozásait legtöbbször árverési hirdetésmények jelzik. S amig a nagy pénzszükség folytán napról-napra újabb pénzintézetek alakulnak, amig a milliós alaptőkék egyre nőnek, a pénzintézetek egyre fokozottabb mértékben szívják el az ipari és kereskedelmi élettől az éltető erőt: addig a kis existenciák egyre közelebb jutnak a csödhöz, a középosztály anyagilag egyre gyöngül. A pénzintézetek törvényi intézkedés nélkül felállították a tőke-hitbizományokat, amelyek a törvényileg biztosított holt birtokok mellett kétszeresen éreztetik rontó hatásukat minden téren. Alig egy-két pénzintézet vezetősége képes megérteni azt a nagy közgazdasági missziót, amely egyenesen erkölcsi kötelezettség formájában utalja arra a nagy tőkék kezelőit, hogy részt vegyenek a termelés munkájában, vagy legalább is elősegítsék azt. A vállalkozó szellem teljes hiánya tapasztalható majd minden magyar pénzintézetnél. Még

Társszerzőmről.

Írták: Horovitz Gusztáv és Kaszab Géza.

I.

A legfurcsább dilemmák egyike, mikor jót kell mondanunk arról, akiről a legszívesebben csak rosszat mondunk. Világéletemben kényelmes ember voltam, következtetés: tulteszem magamat a fent szellemesen körülírt dilemmán és rosszat mondok a társszerzőmről, akit mint embert igazán szeretek, de mint szerzőtársat... no de éppen erről akarok írni.

Valami félreismert tehetség, egyébként titkos drámairó borzalmas nyomorában pár fillérért eladott egy bohózat-témát. A téma nem is volt olyan olcsó, mint amilyen rossz volt, de egy bohózatnak semmi sem elég rossz. Most már a miénk volt a gomb, illetőleg a téma, csak éppen a darabot kellett hozzá megírni. Nohát kérem, ez a legegyszerűbb dolog a világon, ha nincs az embernek társszerzője. Én például minden ebéd és vacsora után bohózatot írok. Ahogy más feketét iszik a sikerült étkezés után, én bohózatot írok, fizetek és megyek. No most képzeljék el, mikor egy feketéhez két embert ültetnek. Az egyik keserűn issza a feketét, a másik egy süveg cukorra önti a feke-

tét és úgy cuclizza, hát mi történik ilyenkor? Feketézni kell, megegyezni azonban nagyon nehéz, hát miután ezzel a feketével végezni kell, — igaz, elfelejtettem megmondani, hogy halálbüntetés terhe alatt kell a két szerencsétlennek feketézni — az egyik, aki a keserűt szereti, megeszi a — cukrot, aki cuclizni szokta a kávét, borzalommal hajtja le a rémes italt. Így ír az ember társaságban bohózatot. Én, aki rutinizott bohózat-író vagyok, beállítok a társamhoz a következő zsenialis szöveggel, amire a társamnak csak a magánhangzókat kell beírni. Ime a példa:

Smsz! Smsz! z fsgsrt, rls! Smsz, mg lgn fg. Ugy-e ezt mindenki így olvasná?

— Samesz! Samesz! Ez felségsértés, árulás! Samesz maga lógni fog.

Hát lehet ezt másnak olvasni? Lehet, csak társszerző legyen valaki. Az édes ezt így írja meg magánhangzókkal:

— Ezek után felszólítom önt, hogy minden tehetségét ennek a fontos diplomáciai kérdésnek kifürkészésére fordítsa.

Most ő adja át nekem ezt a borzalmas szöveget, hogy adjam be ezt valakinek, valamelyik alakunknak. Miután nekem az teljesen mindegy, hogy Sameszra, vagy Kanári Han-

nára bizaak egy fontos diplomáciai küldetést, én nyugodt lelkiismerettel Molett Sára szerepébe írom be a kis ügyet, ő elmondja, a publikum kacag, én is kacagok, csak a társszerzőm sápadozik, mert ezt a gyönyörű mondást Zelig nagykövetnek szánta. Hát nem vagyok én kiváló bohózatíró? Határozottan az vagyok, én legalább annak tartom magamat, mert a társszerzőm szintén rém zseniálisnak tartja magát és csak azért ír mutyiba darabot, hogy neki is legyen egy társszerzője, akit palamet publice lekicsinyelhet.

A darabírás egyik legkellemesebb oldala a társszerző nógatása.

— No mi lesz azzal a szereppel? Ha holnapig ide nem adod, nem megy a darab. Nem muszáj mindig kávéházban ülni, jó lesz már valamit dolgozni is, stb. stb.

A vége a doognak az, hogy mire a darab bemutatóra kerül, a társszerzők ádáz gyűlölettel méregetik egymást és ha a darab megbukik, úgy jaj a másinak, ha sikert arat, akkor is jaj a másinak, mert ebből a társszerző nem hajlandó átengedni semmit a társnak. Én nem bánom, legyen minden érdem az enyém, csak sikert arasson a társszerzőm.

Es most ismerjék meg a társszerzőmet, mikor a társáról nyilatkozik.

az olyan kereskedelmi központokban is, mint amilyen például Arad, állandó ez a panasz. Természetes azonban az is, hogy az óvatosság rovására a mai viszonyok között veszedelmes dolog volna minden gründolásnak beugrani. Ez az a szempont, amely például az aradi pénzügyeket visszatartja, hogy fokozottabb mértékben részt ne kérjenek az ipari és kereskedelmi élet fellendítéséből.

Nem is speciális helyi szempontokról van itt szó, hanem általános, országos veszedelestről. A tőkék hitbizománya és a birtokok hitbizománya egyenesen maga után vonja a gazdasági erők elernyedését. A tőke lomhasága kétségessé teszi a munka lehetőségét is. A nemzeti termelés akadályban van, a pénz pedig drágul.

Az a fél százalék, amelylyel ma a bankkamatlábát felemelték, egy sötétben közeledő nemzeti veszedelem mementója nekünk. A magyar kormány és a magyar parlament pedig a fekete napok előestéjén a kisbirtokoknak hitbizománnyá való átalakításáról álmodik s a végtelenbe húzódó kiegyezési komédiával hint port az ország szemébe. Radikális intézkedésekről, a kötött birtokok felszabadításáról, a gazdasági önállóság megvalósításáról szó sincsen. S amíg megdöbbenő sötétséggel közeleg felénk egy nagy gazdasági válság, addig az elvakított ország afelől érdeklődik, hogy micsoda botrányt idézett fel ismét Polónyi Géza s hogy Vajda Sándort hogyan pofozzák ki a Házból. És ez magában is veszedelem. Legalább olyan veszedelem, mint aminő az ország gazdasági életére folytonos gyengülése.

§.

TÁVIRATOK.

A francia vincellérforrongás.

Narbonne június 21. Az argeliersi bizottság a vincellérek helyi bizottságait péntekre gyűlésre hívta egybe, a melyben a vincellérek követeléseit kerülnék tárgyalás alá.

II.

Azért se nyilatkozom. A papir drága, a tinta drága, az idő is drága; nem vesztegetem tehát a társszerzőre, aki egyébként egyáltalában nem tarthat számot a drága címre és jellegre. Afelől sem nyilatkozom, hogy a darab elkészítésében miért jutott az oroszlanrész nekem, azt sem árulom el, hogy a társszerzőm milyen buzgalommal rontott azokon a ragyogó szellemességű jeleneteken, amelyeket én írtam. Egyáltalában: a társszerzőm előbb tanuljon meg arabusul és csak azután írjon bohózatot. De csak arabusul. Ez egyrészt neki használ, mert Aradon a legritkább esetben veszik tudomásul, ha a kairói nyári szinkörben megbukik egy darab. Másrészt nekem használ, mert akkor nem kell társszerzőkkel bajlódnom, harmadrészt pedig a közönségnek használ, mert a Kairóban megbukott nyári darabokat nem szokás aradi nyelvre lefordítani.

(A társszerzőm e sorok írása közben arra figyelmeztet, hogy Kairóban nem is laknak arabok. Jó. Ha ő azt hiszi, hogy ez enyhítő körülmény reá nézve, legyen neki igaza.)

Hogy azonban áttérjek a tárgyra. — (tárgy, ez társszerzőt jelent), — el kell mondanom egy anekdotát.

A budapesti Városligetben sétáltam önkéntes káplár koromban, amikor megpillantottam Infanteriszt Johann Börcsököt, aki a században Don Juan hajlamairól volt nevezetese. Infante-

Fegyerszünet. A képviselőház ülése.

*

A képviselőház ma délelőtt Justh Gyula elnöklété alatt ülést tartott, amelyen a vasutas javaslatok tárgyalása volt a napirenden. Miután az összes horvát szónokok, akik a zárzó jogával élhettek volna, visszavonták határozati javaslatukat, megkezdődött a fizetésrendezésről szóló javaslat részletes tárgyalása. A javaslatot a Ház részleteiben is — első és második olvasásban, — elfogadta.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Budapest, június 27.

A képviselőház mai ülése nagy meglepetést okozott. Mielőtt megnyitott a tanácskozás, a helyzet ez volt: a tegnapi ülésen husz horvát képviselő kérésére a szolgálati pragmatikáról szóló javaslat felett való névszerinti szavazást mára halasztották. Tegnap Kossuth Ferenc kérte, hogy a szolgálati pragmatikát a Ház a fizetésrendezés előtt tárgyalja, amivel a kormány erkölcsi pressziót akart gyakorolni a pragmatika ellen folyó obstrukcióra s ami kiegészítette a javaslat beterjesztésekor tett kijelentését, hogy a kormány a két javaslat közt junktimot kíván felállítani.

Ma tehát arról lehetett szó, hogy meg-ejtik a névszerinti szavazást a szolgálati pragmatika felett s megkezdődik ennek részletes tárgyalása a horvátok technikai obstrukciójával. De mi történt? Nyomban az ülés megnyitása után, hogy az előterjesztésekkel végeztek, sorban egymás után felállottak a horvát határozati javaslatok benyújtói és nagy meglepetésre valamennyien visszavonták határozati javaslatukat, ellenben a szolgálati pragmatikára kért névszerinti szavazást újabb ível holnapra kérik halasztani.

Ez a szituációt lényegesen megváltoztatta. Mivel a kormány kifejezetten elsőben a pragmatikáról szóló javaslatot akarta tárgyaltatni, afelől pedig csak holnap lehet szavazni, úgy látszott, hogy

riszt Jonann Börcsök éppen azzal foglalkozott, hogy egy istentelenül nagyképu bábut pofozott. Egy pofon két krajcárba került és Börcsök hihetetlen könnyelműséggel pofozta el öt napi lénungját. Mikor már a tizenötödik nyaklevest adta a bábunak, megszólítottam:

— Börcsök!

— Hier! Mit parancsol a káplár ur?

— Parancsolni nem parancsolok semmit.

Hanem halja kend, Börcsök, kend akasztani-való fráter. Hát mi a tüzetokádó sistergős fittyfenének pofozza kend azt a bábut? Mi? Erre köll a lénungot kiadni? He?

Börcsök elmosolyodott.

— Tisztesség ne essék szólván, nem érte azt a káplár ur. Mert hát tetszik tudni, ma este mulatságba megyek.

— Hát aztán?

— Hát aztán ott sok legény van, aki félti tőlem a babáját. Ok sokan vannak, én magam vagyok, hát biztos, hogy megvernek. Hát azért pofozom ezt a bábut, mer köll az embernek valaki, aki nem út vissza, hanem nyugodtan türi.

Ez az anekdóta. Anekdotának ugyan nagyon rossz, de legalább ráillik a mostani esetre. Holnap este mulatságba megyek, ahol valószínűleg nagyon sokan akarnak majd megverni. Kell ilyenkor az embernek egy bábu, aki nyugodtan tűr helyette is.

Ez az én véleményem a társszerzőmről.

az ülésnek kimerült a napirendje s fél tizenegy órakor be is fejeződik. Erre spekuláltak a horvátok is, akik esetleg holnap megint kértek volna a szavazás elhalasztását s ilyen módon a legkényelmesebben obstruálhattak volna akár két hónapig is. Pillanatig tanácstalan volt a helyzet. Ekkor aztán Justh Gyula elnök kijelentette:

— Mivel a fizetésrendezésről szóló javaslatra nem kértek névszerinti szavazást, ezt szavazás alá bocsátom.

A következő perében a Ház általánosságban meg is szavazta a fizetésrendezést. És — az események így dezavualták a tegnapi Ház határozatát — meg is kezdte a fizetésrendezési javaslat részletes tárgyalását.

A horvátok erre a meglepetésre nem számítottak, de jó arcot csináltak ehhez a váratlan fordulathoz. Sőt rövidesen azt hirdették a folyosón, hogy ezt az eredményt akarták ők is elérni, amire három okuk volt:

1. Nem akarták, hogy a Ház leszavazza az 1868 XXX. törvénycikk intézkedéseit; ezért vonták vissza a határozati javaslatokat.

2. Ugy tudják, hogy Rakodeczay, az új bábun tárgyalni akar velük s ennek az obstrukcióval nem akarják útját állni.

3. Demonstrálni akarják, hogy ők a fizetésrendezésnek nem kívánnak útjában állni.

Szóval: folyik a fizetésrendezés részletes vitája s nincs kizárva, hogy azt még ma el is fogadják. Az ülés végén azonban Kossuth Ferenc fel fog állni s azt indítványozza, hogy e javaslat tárgyalásának félbeszakításával holnap a szolgálati pragmatikát tárgyalják ismét.

Az ülésről ez a tudósításunk számol be:

(A meglepetes.)

Elnök: Justh Gyula.

Bernát István: A munkásügyi bizottság nevében bemutatja a cselédtörvény módosítása dolgában a jelentését.

Elnök: Jelenti, hogy Dézy Zoltán összeférhetetlenségéről jelentést tett.

Budiszavijevits Bude: Horvát nyelvű határozati javaslatát visszavonja. Ugyanezt jelentik be: Modrusán Gergely, Lorkovics Iván, Supilo Ferenc, Bauer Antal, Lukinics Udön, Popovics Dusan, Pinterovics Antal, Zagorac István, Liszovac Mladen, Vinkovics Tivadar, tehát az összes horvát határozati javaslatok benyújtói.

Elnök: Ilyenformán a névszerinti szavazás szükségessége eszik. Ellenben a szolgálati pragmatikára vonatkozó javaslat elfogadására husznál több képviselő névszerinti való szavazást kért s ennek a holnapi ülésre való halasztását kívánta. A napirend második pontja a vasutasok fizetésrendezéséről szóló javaslat is. Erre most felteszi a szavazást.

(Általánosságban elfogadták.)

A Ház a vasutasok fizetésrendezéséről szóló javaslatot általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadta. Elfogadja egyben Batthyány Tivadar gróf határozati javaslatát is, mely szerint utasítatik a kormány, hogy egy éven belül jelentést tegyen arról, hogy a magánbirtokokban levő vasutak mennyiben követik az államvasutak fizetésrendezését.

Kossuth Ferenc: Felháborodását kell kifejeznie amiatt, hogy a horvát képviselők ilyen áldatlan technikai obstrukcióval hátráltatják a magyar parlament működését. Javasolja, hogy a fizetésrendezési javaslatot válaszszák el a pragmatikától.

Elnök: Javasolni csak a napirend megállapításánál lehet.

(A részletek.)

Elnök: Következik a fizetésrendezésről szóló javaslat részletes tárgyalása.

A 4. ik szakasznál

Kubik Gyula: Határozati javaslatot terjeszt be, hogy az államvasut hivatalnokaira felállított fizetésrendezés a mérnökökre is kiterjessék.

Kossuth Ferenc: Kubik javaslatához hozzá járul.

Batthyány Tivadar gróf: Azt a módosítást ajánlja, hogy az előléptetések rangsor szerint történjenek s a soronkívüli előléptetések csak kivételek legyenek. Így a protekciónak gátat vehetni.

Kossuth Ferenc: Az előléptetéseknél ki akarja küszöbölni a pártosságot. Lehetetlennek tartja, hogy az előmenetel a számléltérán történjen, mert akkor a személyes ambiciónak egészen szárnyát szegik. Batthyány módosítását elfogadja.

A Ház a két módosítást elfogadta.

A kilencedik szakasznál

Vizy Ferenc Ruttkának a harmadik lakbérosztályba való sorozását kéri.

Kossuth Ferenc: Ebben a kérdésben a kereskedelmi miniszter és a pénzügyminiszter együtt dönt.

Surmin György: Kéri, hogy Zágrábot abba a lakbérosztályba sorozzák, amelyben Budapest és Fiume van.

Kossuth Ferenc: Nem fogadja el a határozati javaslatot.

Batthyány Tivadar gróf: Obligót vállalt, tehát megszavazza Surmin indítványát, de a törvények után örül, ha a Ház leszavazza Indítványozza, hogy a lakbér megállapításánál a kezelők részére emeljék a lakbéréket.

Lorkovi s Iván: Zágráb érdekében beszél.

Kossuth Ferenc: Indítványt nyújt be, hogy a kezelők lakbére a régi maradjon.

A szakaszt Kossuth módosításával szavazták meg.

A 10. § nál Vizy Ferenc: Indítványozza, hogy a természetbeni lakások tiszták és rendezettek legyenek.

Kossuth Ferenc: A módosítást nem fogadja el.

A Ház is így határozott.

(A módosítások grófja.)

Batthyány Tivadar gróf a tizenegyedik szakasznál azt kívánja, hogy Budapesten a fizetés és a lakbér minimuma 1800 kor legyen.

Kossuth Ferenc Batthyány e módosítását elfogadja.

Sümei Vilmos a díjnokok helyzetéről azt mondja, hogy két korona minimumból megélni nem lehet. A díjnokok számát csökkenteni kell.

Kossuth Ferenc nem fogadja el Sümei módosítását, mert céliránya ugyan a díjnokok számának csökkentése, de nem lehet azt törvénybe venni.

A tizenegyedik szakasz elfogadása után Batthyány Tivadar gróf módosítását tizenkettedik szakaszként iktatják be.

A tizenharmadik és a tizennegyedik szakaszt változatlanul elfogadták.

Batthyány Tivadar gróf a tizenötödik szakasznál az idősebb művezetők méltányos beosztását kéri.

Lorkovics Iván horvát beszéde végén husz százatek fizetésemelést indítványoz azoknak az alkalmazottaknak, akiknek a fizetését törvény nem emeli.

Szűnet után Surmin György beszél horvátul.

Elnök bejelenti, hogy husznál több képviselő névzerinti szavazást kért. (Nagy zaj.)

Popovics Dusan visszavonja a névszerinti szavazást kérő ívet.

(A fizetésjavítás érvénye.)

Több felszólalás után a 20. szakasznál Batthyány Tivadar gróf javasolja, hogy a fizetésrendezési törvény érvényereje visszahatólag január 1-től számítassék. Őt erkölcsi obligója kötelezi arra, hogy megtegye ezt az indítványt és egyúttal közli, hogy Ludvig folyton izgatta a kedélyeket és hogy mindenképen ártasson a vasutasoknak, speciális fizetési tervezetet dobott közjük. Küldöttséget is vezetett a miniszterhez és attól datálódik az izgatottság.

Popovics Sándor pénzügyi államtitkár kifejti, hogy az állam pénzügyi helyzete valamint, az adózó polgárok állapota szabja meg az áldozatok határát. Ezen a határon túl terjeszkedni

nézete szerint nem szabad. Kéri a szakasz változtatlan elfogadását.

Sümei Vilmos ajánlja, hogy a visszahatólag erő május 1-jétől számítassék.

Kossuth Ferenc sem Batthyány Tivadar, sem Sümei Vilmos határozati javaslatát nem fogadja el. A jelenleg horvát részről folyó és eléggé el nem ítélhető izléstelen obstrukció miatt közli, hogy visszamenőleg fogja életbe léptetni a törvényt, de csak július 1-jétől fogva.

A Ház a szakaszt változtatlanul fogadja el.

(A javaslatot elfogadták.)

A többi hátralevő szakaszokat változtatlanul fogadták el. Kisebb vita volt a fizetési táblázatoknál, amelyeket csekély módosításokkal fogadtak el.

Elnök konstatálja, hogy ugy általában, mint részleteiben elfogadták a fizetésrendezésről szóló törvényjavaslatot s minthogy a két javaslat között junktim áll fönn, ajánlja, hogy a fizetésrendezés harmadszori olvasását csak akkorra tűzzék ki, amikor a Ház a szolgálati pragmatikáról szóló javaslatot is részleteiben fogja tárgyalni.

A holnapi napirend megállapításánál Szunyogh Mihály javasolja, hogy tüzessék ki a Ház tisztviselőinek szolgálati szabályzatáról szóló javaslat is.

Rakovszky István (felugrik a helyéről): Ez mégis hallatlan szemtelenség. Nem tüzük ki.

Kossuth Ferenc kéri a Házat, hogy az elnök által ajánlott napirendet fogadja el.

Minthogy Szunyogh visszavonta javaslatát, a Ház az elnök prozocióját fogadja el.

Ezzel az ülés véget ért.

Csernovics Diodor jubilál.

Az állami jószágigazgató ünneplése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 27.

Aradváros legelőkelőbb állami tisztviselője, Csernovics Diodor dr. miniszteri tanácsos, aradi állami jószágigazgató június 30-án jubilál. A város társadalmi életében is vezető szerepet játszó miniszteri tanácsos most tölti be állami szolgálatának 30. és jószágigazgatói működésének 10. évét s e kettős évforduló alkalmából a jószágigazgatóság központi és külső tisztikara nagyszabású ünneplésben részesíti Csernovics Diodort.

A jubiláns előbb a földmivelésügyi miniszteriumban, majd az aradi jószágigazgatóság élén kifejtett rendkívül eredményes munkásságával nemcsak a kormányokat, hanem egész Délmagyarország telepes lakosságát oly nagy hálára kötelezte, hogy a jószágigazgató aradi működése idején létesült temesi, torontáli és krassószörényi telepesközségek sorra diszpolgárnak választották Csernovics Diodort. A kormányok előterjesztésére tudvalevőleg a király is több ízben legfelsőbb elismerését nyilváníttotta az aradi jószágigazgatóval szemben, akit a legutóbbi években a vaskoronarenddel és a miniszteri tanácsosi cím és jelleg adományozásával tüntetett ki. Telepes-ügyekben, gazdasági kérdésekben a kormányok mindenkör nagyrabecsülték az aradi jószágigazgató értékes szakvéleményét és a jelenlegi kabinet is már a legnagyobb bizalmának és Csernovics Diodor kiválóságáról való meggyőződésének adott kifejezést, amikor a közelmúltban a rudolfsnádi katasztrófánál őt nevezte ki a mentési munkálatok vezetésére hivatott kormánybiztosnak.

Ámbár a jószágigazgatóság házi ünnepsége keretében üli meg a kettős évfordulót, június 30-án az ünneplők szerencsekívánataihoz csatlakozik Arad egész előkelő társadalma és a vármegye törvényhatósága is, amelynek Cserno-

vics Diodor évek óta tevékeny és általánosan nagyrabecsült tagja.

A jubileumi ünnepség istentisztelettel kezdődik, amelyet június 30-án reggel 9 órakor tartanak meg a minorita templomban. 10 órakor a jószágigazgatóság tanácstermében összegyűl a hivatal központi tisztikara, amelynek nevében Jánossy Győző felügyelő, igazgatóhelyettes beszédben üdvözli a jubilánst. 11 órakor Csernovics Diodor a telepesközségek küldöttségeit fogadja, amelyek ányujtják a jószágigazgatónak diszpolgárnak való választásáról szóló okleveleket. Az ünnepséget berekeszti a diszebed, a mely déli 1 órakor lesz, valamelyik aradi szálló külön termében

Japán izlés.

(Angol nyári divat.)

London, június 25.

A vadvirágos rét, a kies pagonyok a park sötét sétatnyai képezik álmaikat az angolnak, aki elért a londoni szezon tetőpontjára és napról napra mind nehezebbnek találja a társadalmi élet terheit. Ha a Hydeparkban szerencsésen vége az utolsó korszaknak is, mindenki szabadságra siet — hogy falun aztán tovább mulasson csak úgy, mint ahogy mulatott az imént lerázott járom alatt. Nem változik, csak a környezet, de egyebekben Londonon kívül is ugyanazokkal az emberekkel találkozunk és legfőkébb fél nappal később olvassuk a „Times“-t, mint a városi lakásban; zongorázunk, ugyanazokért a költőkért lelkesedünk, a legmodernebb ruhákba öltözünk és annyi „little amusements“-t rendezünk, ahány napja van a hétnek.

Mint az idén mindenütt, Londonban is a japán izlés jellemzi a divatot. Ennek köszönhetjük, hogy egy kis frissesség került a divat egyhangúságába. De nemcsak a ruha szabásában igyekeznek japánoszat alkotni, hanem nagyon kedvelik a japán selymeket és színeket is.

A fiatal leányok azonban itt is kivételt képeznek; az övük a fehér piké, vászon és batist és ez megfelel nekik kiránduláson, tenniszezésnél és társaságban. Ritkán látni fiatal leányt selyemben és akkor is csak könnyű, habos nyerselymet, vagy kínai kreppet visel.

A sportsipkát egyetlen angol hölgy sem mellelzi. Valószínű, hogy már akkor teszi a fejére, amikor megfésülködött és addig le nem teszi, amíg vagy le nem fekszik, vagy kalappal nem cseréli fel.

De térjünk vissza a japán genrehez. Hogy olvasónink lássák, milyen szépet lehet ebben a formában alkotni, leírunk egy elegáns estélyi öltözetet. Nagyvirágos fekete japán selyemből készült és nehéz fehér selyemre omlit. A szoknya berakott, csipkebetétekkel van diszítve s az alját több sor fekete tafota pánt szegélyezi.

Ezen a ruhán különösen kecses hatásuk a modern ujjak, de — valamint az egész geisha-stílusban varrott ruha — ezek is oly egyszerűek a vonalaikban, hogy akármilyen könnyű nyári szövethől utánozhatók. Az ilyen ujj mindig megkívánja, hogy alatta többé-kevésbé látható dudor legyen; ez megadja neki a szebb tartást.

Nem lesz talán érdektelen megtárgyalni a zsebkendő kérdést is egyszer. Mint mindenben, óriási mostanában a fényezés a zsebkendővel. Pedig milyen parányik! Azáltal, hogy a zseb úgy letűnt, mintha soha sem is lett volna, hölgyeink már oly parányi zsebkendőt használnak, hogy az belefér még egy kicsi pénztárcába is. Pedig hát ennek alig van értelme. A nátha nem multa divatját — fájdalom — s amíg nátha lesz, zsebkendőre is van szükség, de igazira, nem pedig amolyan kis parányi semmiségre, amibe az ember még a piruló orcáját sem rejtheti el.

Hogy a cipőt lehetőleg a ruha színéhez meg-

felelően csináltatja meg minden előkelő nagyvilági hölgy, azt tudjuk mindannyian. Legfőleg csak arról lehet beszélni, hogy szép e ez? Tudva van, hogy valamint világos ruhában a természet, világos cipőben a láb is nagyobb mutat s hogy láb nagyság dolgában az angol nő vezet, ez régen megállapított tény. De mint ahogy a magunk fogyatékos-ságaival sohasem vagyunk tisztában, bizonyára nem ismerik el a fenti tény angol testvéreink sem, mi pedig sok más előnyük mellett elnézzük ezt a kis fogyatékosukat, — bocsánat — többletük.

Készül az adóreform.

A külföldi minták.

Hol marad a progresszivitás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 27.

A kormány, úgy látszik, tényleg készül az egyenes adó reformjára, amelyet már beköszöntőjében egyik legsürgősebb teendőjének vallott. Legalább erre vall az a körülmény, hogy a pénzügyminisztérium ma közzétett két érdekes összeállítást, amelyeknek egyikében ismerteti korunk nevezetesebb adóreformjainak lényegét, a másodikban pedig a magyar egyenes adóstatistika utolsó tizenötévi eredményeinek vármegyénként való kimutatását közli. A két kiadvány folytatolagos része az egyenes adóankét irományainak, és azokkal szerves összefüggésben van.

Az adóreformokról szóló munkát Papp Mihály min. osztálytanácsos írta, illetve állította össze és a benne feldolgozott osztrák, porosz és szász legújabb adótörvények fordításában és kivonatolásában Szabó Károly és Exner Kornél dr. min. titkárok és Wangler Mátyás számellenőr segédkeztek neki. Az ismertetést bevezető tanulmányban Papp Mihály nem foglal állást, csak összehasonlító munkát végez, az olvasóra bízván azoknak a konkluzióknak a megalkotását, amelyek a magyar egyenes adó reformja érdekében használhatók. A statisztikai munka tartalmazza az utolsó tíz évi adókiadás statisztikai eredményeit, amelyet ezenfelül még kiegészít egy átmeneti táblázat, amely az adóstatistika eddigi kötetiben feldolgozott anyag évi fő eredményeivel hasonlíttja össze az 1893-1902 iki eredményeket.

Minthogy egyenes adóink együttes könyvelése folytán a minisztérium nem képes kimutatni, hogy az összebevételből az egyes adónemekre mennyi esik, a statisztikai összeállításokban csak *arányszámításokat alkalmaz* és ily módon következtet az egyes adónemek bevételi eredményeire, ami *nem tökéletes és feltétlen megbízható módszer*, azonban a jelen körülmények között az egyedül lehetséges. A kimutatások tartalmazzák a föld, a ház-, a kereset, a nyilvános számadásokra kötelezett vállalatok, a bányák, a tőkekamat- és az általános jövedelmi pótdadó vármegyénként való eredményeinek összeállítását 1892-től 1902-ig. Elsősorban főösszegekben, másodsor fejenkénti átlagban ugyanolyan módszer szerint, mint ez a hasonló tartalom eddigi statisztikai kiadványokban történt.

Az adathalmazt összegyűjtő munkálattól azonban hiányzik, ami a legjobban érdekli az országot, t. i. az, hogy *mennyiben készül progresszív irányban az adóreform*, mert már ideje a jelenlegi tarthatatlan adókulcsokat félredobni és adórendszerünket új alapokra fektetni.

Tolvaj ügyvédi irnok.

Elgázolt járásbíró.

Egy tehetséges ifju kalandjai.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 27.

A sors csapásai határozottan kifürkészhetetlenek. Mint a mai eset is igazolja, könnyen megtörténhet, hogy ma elgázol valaki egy járásbíró, aki előtt másnap egy kis lopási ügyből kifolyólag vádlottként szerepel. A helyzet mindeneset e fatális s akármilyen furcsa is, tényleg megtörtént. Sajnos, a bírónak nem adatott meg, hogy viszonzásul a büntetőörvénykönyv paragrafusaival gázoljon végig a könnyelmű ifjun, mert a jószívű panaszos visszavonta a panaszt s így a fiatalember megmenekült a komolyabb következményektől.

A napokban történt, hogy Babó, Ivár, az aradi kir. büntetőjárásbíró vezetje a Kossuth Lajos utcában az egyik járdáról a másikra akart átmenni. Már a kocsit közepén járt, amikor a háta mögött csengetést hallott. Egy kerékpáros jött teljes sebességgel, akit Babó Iván még idejében kikerült, de oly szerencsétlenül, hogy egy másik kerékpáros, aki néhány méterrel hátrább száguldott, teljes erővel neki ütdött.

A bíró, aki csak az ütést érezte a hátán, hátra csapott az öklével, még pedig oly erőteljesen, hogy a kerékpáros gépestől együtt fölfordult. A lendület következtében azonban ő is elvesztette az egyensúlyt, s úgy elterült a földön, hogy néhány percre *eszméletét veszítette*.

Ez alatt a kerékpáros menekülni próbált, de miután a gép első kereke összegömbült, hátrára kapta az elromlott szerszámot s így próbált ellillanni. Időközben azonban magához tért Babó Iván, aki a baleset okozójában egy volt alkalmazottját, Szolák János volt járásbírói irnokot ismerte fel. Átadta a sarki rendőrnek, aki igazolás után szabadon bocsátotta. Tegnap ítélkezett Szolák felett a kihágási bíró s hat korona pénzbüntetésre ítélte.

Szolák Jánosra mostanában rá jár a rud. A minapi kis incidens után ma kis hijja volt, hogy nem került Babó Iván kezébe, aki tudvalevőleg az aradi büntetőjárásbíró vezetje, s mint ilyen teljes hatalommal ítélkezik a bűnösök felett.

A veszedelmes kerékpárossal ugyanis, aki ma reggelig egy előkelő aradi ügyvéd irodájában volt alkalmazva, meg esett az a kellemetlenség, hogy tegnap este véletlenül magával vitte a főnöke ezüst óráját és láncát. Az ügyvéd igen sajnálta az óra eltűnését, mert emlésk volt s az édes anyjától kapt. annak idején. Reggel, mikor Szolák bejött az irodába, azonnal megkérdezte, nem látta-e az órát, de Szolák mit sem akart az ügyről tudni.

Mit volt mit tenni, az ügyvéd megírta Szolákkal ismeretlen tettes ellen a feljelentést, s elküldötte vele a rendőrséghez. Szolák mindent megtette, s mikor visszajött, viruló arccal állt a főnöke elé.

— Ügyvéd ur, én előkeritem azt az órát, ha két hét szabadságot és 10 korona előleget ad.

Az ügyvédnek gyanus volt a furcsa detektiv, s közölte gyanuját a rendőrséggel is, amely azonnal beidézte Szolákot. Ez azonban megneszelte a bajt és megugrott. Délutánra azonban előkerítették a detektívek s felvitték a rendőrségre, ahol vallatásra fogták. Az ügyvédi irnok eleinte tagadott, de később bevallotta,

hogy az órát ő vitte el, sőt át is adta a rendőrségnek.

A rendőrség erre értesítette az ügyvédet, aki felsietett a városházára s miután átvette az óráját, *visszavonta a volt irnoka ellen beadott panaszt*.

SPORT.

+ Az Aradi Athletikai Klub Péter és Pál-napi versenye. A Magyar Athletikai Szövetség legutóbbi közgyűlésén a vidéki sportélet fellendítésére az országban négy sportkerületet állított fel, hogy e kerületekben *vidéki bajnokságokat* rendezzenek a kerületi bizottságok. A négy kerület közül először a délmagyarországi ad életjelt magáról most Szombaton, amikor is az Aradi Athletikai Klub rendezésében először kerül eldöntésre a vidéki atléták legjobbjai között három bajnokság. Tíz délvidéki vármegye alkotja a déli kerületet s a kerület központja Arad. A kerület intéző bizottságának vezetősége az A. A. K. tisztviselői karából alakult meg. Szombaton, Péter és Pál napján lesz ezen országos jelentőségű verseny, melyre a délvidék legerősebb egyesületei jelentették be részvételüket, mint a *szegedi Athletikai Klub, a temesvári Athletikai Klub, az aradi Athletikai Klub, az Aradi Postatisztviselők Sportegylete*, stb. Negyvennél több nevezés érkezett be eddig. A versenyek után *football mérkőzés* lesz két helyi csapat között.

Kloroform mérgezés az aradi közkórházban.

Szerencsétlenség egy műtétnél.

Senki sem felelős.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 27.

Mult hó 14 én történt, hogy az aradi közkórházban Hancs Mojsza, glogováci lakoson valami súlyosabb természetű műtétet akartak végrehajtani. Miután az operációt a beteg altatás nélkül nem bírta volna el, a műtétben résztvevő orvosok elhatározták, hogy Hancsot narkotizálni fogják. A különben erős természetű és természetű ember ettől igen megijedt, de az orvosok biztatására mégis csak engedelmessé vált s beleegyezett abba, hogy elaltassák.

Az altatást Mann Abrahám dr. kezdte meg, akinek ebben Singer József dr. segédkezett. Ugyanakkor a műteremben jelen voltak Parez Gyula dr. közkórházi igazgató és Posgay István dr. kórházi főorvos. Alig öntöttek azonban néhány csepp kloroformot a beteg légző szervei felé tartott kosárra, Hancs Mojsza feszítő görcsöket kapott s néhány pillanatnyi kínos vergődés után élettelenül hanyatlott vissza a műtőasztalra. Az orvosok azonnal észrevették a bajt, abba hagyták az altatást s hozzáfogtak az élesztéshez. Mintegy háromnegyed óra hosszat tartott a kétségbeesett munka, de ez már mit sem használt Hancsnak, aki a kloroformmal való elaltatás következtében meghalt.

Löwinger Gyula dr. osztály-főorvos az esetről még aznap jelentést tett az aradi királyi ügyészségnek, amely Auszterweil László dr. törvényszéki orvost küldötte ki annak megállapítása céljából, hogy Hancs Mojsza haláláért kit terhel a felelősség? Együttal megindította az eljárást azon orvosok ellen, akik a műtétben részt vettek.

A törvényszéki orvosszakértő megvizsgálva a holttestet, megállapította, hogy a halált tényleg kloroformmal való mérgezés okozta, de viszont konstataulta azt is, hogy az altatásnál alkalmazott kloroform mennyiség oly kevés volt, hogy normális körülmények között nem okozhatta volna a beteg halálát. A beteg kü-

lőben oly erős testalkatu volt, hogy az operációban résztvevő orvosoknak semmi aggályuk sem lehetett aziránt, kibírja-e az altatást vagy sem.

Auszerweil László dr. véleménye alapján az aradi kir. ügyészség a napokban megszüntette az eljárást s erről máj értesítette az aradi kir. törvényszéket és a kórház vezetőségét.

Az eljárást megszüntető határozat indoklásában az ügyészség kifejti, hogy miután a kellő óvintézkedések betartottak — eltekintve attól, hogy a halál oka kétségtelenül kloroform mérgezés — Hancs Mojsza haláláért *gondatlanság senkit sem terhel.* A orvosi tudomány mai állása szerint ugyanis az ok, mely hasonló esetben a kloroform mérgezést előidézi, még teljesen ismeretlen s nem állapítható meg, mely egyénekre hoz veszélyt a kloroform, s hogy ennek folytán kit nem szabad azzal narkotizálni. Már ez okból is be kellett szüntetni a nyomozást.

A megszüntető határozatról természetesen Hancs Mojsza Glogovácon lakó hozzátartozóit is értesítették, akiknek már most joguk van átvenni a vád képviselőjét s az ügyészség határozata ellen a nagyváradi kir. főügyészséghez felebbezni.

A szerb trónörökös Aradmegyében.

Birtokot akar vásárolni.

A bokszegei földek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 27.

Érdekes vendége lesz a közel jövőben Aradmegyének. Egy állítólag megbízható forrás szerint az Obrenovicsok utódának, a Karagyorgyevics dinasztianak egyik sarja: György szerb trónörökös legközelebb Aradmegyébe jön és itt fogja tölteni a nyarat Bokszegeen, ahol régebben Péter szerb királynak kiterjedt birtoka volt, amely Arad és Biharmegye határán fekszik. Ezen a birtokon, amelyet később eladtak s a mely most Éles Géza dr. aradi földbirtokos tulajdona, nőtt fel a fiatal György trónörökös, ide fűzik tehát gyermekkori emlékei. A szomszéd birtokosok, akikkel a királyi család a legjobb viszonyban élt, valamennyien ismerik a fiatal trónörökösöt, aki akkoriban még egészen gyerek volt. Sokat tudnak regélni arról a patriarchális életmódról, amelyet az akkor még trónkövetelő Karagyorgyevics Péter király Bokszegeen folytatott. Télen a királynak az volt a legkedvesebb szórakozása, hogy kecskéket fogott a szánka elé és ezzel a különös fogattal szánkáztatta meg a birtokos családok leányait. György trónörökös, aki rendkívül élénk gyermek volt, általános szeretetnek örvendett. Valósággal becéztek az örökké csintalan, jókedvű fiút, aki-ről akkoriban nem igen tudták, hogy valaha egy ország királya lesz.

Tudomásunk szerint György trónörökös nem csupán nyaralási szándékból megy Bokszege, hanem mert vissza szeretné vásárolni a régi birtokot. Érkezésének ideje bizonytalan még, de valószínű, hogy a jövő hónapban jön. Ha még hozzátesszük a rövid jellemrajzhoz, hogy György herceg rajong a női nemért, bizvást mondhatjuk, hogy a szerb trónörökös

Aradmegyei tartózkodása igen érdekes epizódja lesz a társas életnek.

Ezzel kapcsolatban még egy másik, a szerb trónnal kapcsolatos érdekességről számolunk be.

Nemrégiben megittuk ugyanis, hogy az Obrenovics dinasztia utolsó élő tagja: Milán király törvénytelen fia, aki jelenleg egy magyar hajaprodiskolában van és augusztus havában tiszt lesz, állomáshelyéül Nagyváradot fogja választani. A fiatalember, akiben sokan a szerb trón pretendensét látják, főleg ezért kéri Nagyváradra áthelyezését, mert Biharmegyében vannak a boldogult Milán király legjobb barátainak, a Zichy grófoknak legnagyobb kiterjedésű birtokai és egyenesen a Zichy család óhaja, hogy Milán király fia Nagyváradon folytassa katonai tanulmányait. Nagyváradon fog tehát élni az érdekes fiatalember, akinek Szerbiában jövőt jósolnak, bár más célja egyelőre nincsen, minthogy állandó kötelékében maradjon az osztrák magyar hadseregnek. Ez bevalott célja, de — ki tudja? fordulhat még Szerbiában a helyzet. Vannak még hívei az Obrenovics-dinastiának és ezek bizonyára nem fognak nyugodni...

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Pentek: A vig szalmaözvegyek, bohózat. Bemutató előadás.
Szombat: Délután: A hófehérke, szimfonia. Este: A vig szalmaözvegyek, bohózat.
Vasárnap: Délután: Gyöngyölet, bohózat. Este: A vig szalmaözvegyek, bohózat.

* A vig szalmaözvegyek. Holnap, pénteken este lesz a bemutatója Horovitz Gusztáv és Kaszab Géza aradi hírlapírók operett paródiájának, a Vig szalmaözvegyeknek. A darab a következő szereposztásban kerül színre:

Zélig Márk báró jeruzsálemi nagykövet Horti-Sándor.
Dr. Dávidovits Dávid gróf követségi titkár és tartalékos tréfnadnagy — Leövey Leo
Kanári Hanna — — — — — Sz. Rontay B.
Zálon Izidor tehetséges jeruzsálemi ifjú — — — — — Faludy Károly
Blau ur, pénzügynök — — — — — Szathmáry Á.
Oberst Hochem ezredes, katonai attasché — — — — — Dely Lajos
Brátfusz Móni követségi tanácsos — — — — — Maitthazy M.
Kohnov Zebulon — — — — — Eöry Lajos
Samesz Márkus, irnok a követségnél — Várnay Jenő
Nitroglicerin) Kulesár L.
Dinamitka) anarkisták Ujj Kálmán.
Molett Sára, özvegy — — — — — Benkóné.
Loló — — — — — Zalay Margit
Dodó — — — — — Kun Irén.

A holnap esti előadásra a jegyek legnagyobb része már elővételben elkelt. Az irodalmi értékre nem számító, csak mulattatni akaró nyári darab előreláthatólag szép sikert fog aratni.

* A mozi. A Boczkó utca végén közel egy hónapja áll egy hevenyészett bódé. Mozgófényképeket mutatnak benne, nagyrészt olyanokat, amelyek végigjárták már az összes vendéglőket és korcsmákat s amelyeket Aradon mindenki ismer. A mozi az-nban naponta erőteljesen hirdeti, hogy ujnál újabb, szenzációs-nál szenzációsabb felvételeket mutat be. A nép, az istenadta nép tódul a bódéba, mert Aradon divat a műpártolás. A műpártolók bemennek, de mint műpártolók többé nem jönnek ki. A nehéz, roszillatu levegő, a türelhetlen hőség, amely a bódében uralkodik, a silány felvételeknek állandó szemrontó rezgése a legkisebb igényű embereket is dühbe gurítja. Az ember ugyanis ritkán kerül abba a helyzetbe, hogy új

szemeket lophasson, már pedig egy-két mozilátogatás a legedzettebb szemeket is megviseli. Mindezen kiváló előnyök arra indították a rendőrséget, hogy a 15 napra adott játszási engedélyt meghosszabbítsa. A mozi tehát tovább is veszélyezteti a szemek közbiztonságát. A rendőrség, úgy látszik, szereti az olcsó vásári komédiát s ezért alkalmat akar adni a közönségnek, hogy kidobja a pénzét. Mindezt persze azért, mert a mozi — kulturmiszsiót teljesít.

* Az aradi zenede évrő vizsgája. Az aradi zenede ma fejezte be évrő vizsgálatait, a melyek három napig tartottak. A mai napon az intézet haladó növendékei mutatták be zenéi készségüket. Valamennyien gyönyörűen megállították helyüket s a közönség osztatlan tetszésében volt részük. Különösen dicsőretet érdemel Kovács Anna, aki precíz zongorajátékával keltett feltűnést, továbbá Grünwald Eila, Luca Honóra, Kohányi Zelma, Luffer Mariska zongorajátékukkal, Szentiványi Stefánia és Eckhart István hegedűjátékukkal és Bartha Irma ügyes cimbalomjátékával érdemelték ki a közönség elismerését.

Betörő feleség.

Csábitó gimnazista.

Egy válopör előzményei.

— Az Aradi Közlöny társati értesítése. —

Arad, június 27.

A legújabb fővárosi skandalum, mely tegnap éjszaka óra a budapesti főkapitányságot foglalkoztatja s amelyről ezuttal szólnunk, egy csattanós fordulattal, büntügyi ura tereődött családi botrány.

K. Ö jómódu fővárosi kereskedő a múlt éjszaka megjelent a főkapitányság központi ügyeleti szobájában és följelentést tett betöréses lopás miatt a felesége ellen. Panaszában a következőket mondja el:

— Husz évig éltam együtt a feleségemmel. Önfeláldozó, búséges férj voltam s 8—900 koronát adtam a feleségemnek havonta a háztartás költségeire. Házaságunk látszólag boldog volt. De június első napjaitan súlyos csalódás ért: megtudtam, hogy a feleségemnek viszonya van egy tizenhét éves gimnazistával. A fiatal gyerek közvetlen szomszédságunkban akik s igen gyakran találkozhatott a feleségemmel. A cselédektől megtudtam, hogy mihelyt kitétem lakásomból a lábamat, a feleségem megkopogtatta a falat és fiatal barátja a következő pillanatban már átjött hozzá. Amikor hűtlenségéről tudomást szereztem, felelősségre vontam, mire feleségem a legnagyobb nyugalommal vágta az arcomba:

— No hát igaz, bevallom, hogy viszonyom van. Szeretem azt a fiút és inkább vele élek, mint magával.

— Megtudtam volna becsátani a cinizmus ellenére is a feleségemnek, akit nagyon szeretek, de hallani sem akart arról, hogy szakítson a kedvesével. Ilyen körülmények között, június 8-án kenyértörésre került a dolog. Különváltunk és a feleségem az egyik nagynénjéhez költözött. Ma este azonban kínos meglepetésben volt részem. Egy barátomnál vacsoráztam és tizenegy óra lenetett, amikor haza kerültem. A cseléd azzal fogadott, hogy betörők jártak a lakásomban. Tényleg, a lakás ajtaját s a szekrényeket feltörve találtam. Ami értékes ingóság volt a házamnál, annak nyoma veszett. Még az ágynemű is eltűnt és a tolvaj nem felelte a szekrényben 15000 koronás takarékkönyvem sem. Felelősségre vontam a

házmestert, tőle tudtam meg, hogy amíg oda voltam, feleségem egy kocsival megjelent a Király utca 76-ik számú házban lévő lakásom előtt és a betörést ő követte el.

A panaszos férj vallomását jegyzőkönyvbe foglalták, s aztán detektiveket küldtek ki a betörő feleség lakására. Éjjel egy órára már az elvitt holmit az asszonynyal együtt behozták a főkapitányságra.

K. Ő német azonnal kihallgatta Kocs Géza fogalmazó, s az asszony azzal védekezett hogy a férje durván bánt vele, közös lakásukból kikergette és mindenét visszatartotta. Hiába kérte a saját holmiját, K. azzal tagadta meg a kiadásukat, hogy inkább apróra darabol mindent, de semmit se ad vissza neki.

— Ilyen körülmények között, mit tehettem egyebet — mondta sirva az asszony — meglestem a kedvező pillanatot és férjem távollétében szereztem vissza a saját dolgaimat.

Mínt hogy a csomagokba kötött ruha- és ágyneműekben tényleg K. Franciska monogramja volt, el kellett fogadni az asszony védekezését. A rendrség aztán szabadon bocsátotta. A férj, aki időközönként válókeresetet is adott be a felesége, született Gy. Franciska ellen, fenntartotta panaszát és kérte a rendőrséget, hogy az iratokat tegye át a királyi ügyészséghez.

Affér a mozi miatt.

A veszedelmes sötétség.

Különös lovagias ügy.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 27.

A Láng Testvérek Farray utcai vendéglőjében, amelyet esténként az aradi közönség annyira megtölt, hogy szinte veszedelmes a tolongás a napokban kinos incidens történt. A vendéglő népszerűségét főleg a mozgófényképek emelik, amelyek állandóan sok vendéget vonzanak, akik már tíz óra felé minden asztalt és széket a szó szoros értelmében okkupálnak.

Errevaló tekintettel Lányi László aradi tisztviselő és családja a minap még elég jókor felkeresték a vendéglőt s egy alkalmas asztalt foglaltak le a vászonnal szemközt. Nemsokára ezután elötétült a nézőtér s kezdetét vette a mozi. Azonban folyton érkeztek újabb és újabb vendégek, akik a sötétben bötorkálva alkalmas helyet kerestek.

Ezek között volt Ottovay József államépítészeti mérnök is, aki addig járkált, míg véletlenül éppen Lányiék asztala előtt találta meg azt a helyet, amelyről kedveszerint mulathatott a mozgóképek furcsaságain.

Lányiék egy ideig szó nélkül nézték a hivatalos vendéget, aki különösen Lányi hatvanöt éves édes apja elől fogta el a kilátást, elanyyira, hogy az öreg ur végre is felemelte botját s eltolta Ottovay Józsefet az utból.

Ottovay, aki egy kissé már jókedvű volt, hátra fordult s félig kedélyesen oda szólt az öreg urnak:

— Hallja, ne izéljen. Nem vagyok én ló, hogy bottal dirigáljon!

Lányi Lászlót keilemetlenül érintette ez a rendreutasítás s idegesen mondta:

— Felszólítom, hogy ne kellemetlenkedjek! Mit akar?

Most már aztán Ottovay is kiesett a kedélyes hangulatból s ingerütnen kiabálni kezdett.

— Kikérem magamnak! Fogják be a szájukat!

Ez alatt teljesen lepergett a kép, s felgyulltak a villamos lámpák. Eppen ideje volt, mert a sötétben még talán tovább fejlődött

volna a kinos összezördülés, amely a névjegyek kölcsönös kicserélésével aznap este egyelőre véget ért.

Másnap Lányi László Momák Döme dr. és Jancu Kornél dr. ügyvédek útján provokáltatta Ottovay Józsefet, aki Sugár Jenő drt és Matusik Mártont bevázta meg segédeül. A segédek tegnap este a Városi kávéházban tárgyaltak. Ottovay megbízottai kijelentették, hogy felők, aki Lányiékát nem is ismerte, senkit sem akart sérteni, amit Lányi segédei tudomásul vettek s így a moziban keletkezett lovagias affért sikerült békés uton elintézni.

MULATSÁGOK

(=) Nyilvános köszönet. Az aradi nyomdászok e hó 16-án tartott népiünnepélyén a következő felülfizetések folytak be: Matzky Károly 30 kor., Réthy Lipót és fia 22 kor. 50 fill., Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár, Aradi első takarékpénztár, f. Neuman Adolf, Neuman Dániel 20 - 20 kor., Aradi nyomda részvénytársaság 18 kor. 38 fill., Aradi Közlöny, Első magyar betűöntőde részvénytársaság, Kurzweil János és társa, Aradi polgári takarékpénztár, Viktória takarékpénztár és hitelintézet, Csák Cirják, Károlyi Gyula gróf, Tenner László, Kovács Artur 10—10 kor., Zlinszky István és társa, Müller Károly 7 - 7 kor., Boros János, N. N. 6—6 kor., Kaszab Géza, Schliffert József, Kalmár Nándor, Muskát Miksa, Keppich Zsigmond, Barabás Béla, Szárnyaskerek dalkör, Csutak Károly, Engländer Dezső, Ruber István, Hammer Vilmos, Aradi Széchenyi-gőzmalom részvénytársaság, Andrényi Károly, Aradi közuti vaspálya és téglagyár részvénytársaság, H. L., Fábri Sándor dr. 5—5 kor., Pop C. István dr., Fábrián László, Keppich Jakab dr., Magyarai Ferenc, Scheid Henriette, Czako Lajos 4—4 kor., Burger József 3 kor. 20 fill., Varjassy Lajos, Beles János, Rosenberg Sándor dr., Sugár József, N. N., Bloch Henrik, Bing Ede, Keller Iván, Vadász Ármánd, Pápai Lajos, Mészáros János, Weisz Mór és fiai, Motorosvasut igazgatósága, Lengyel Lőrinc 3 - 3 kor., Kormon Gyula 2 kor. 40 fill., Kovács és Novotni 2 kor. 80 fill., Meisler és Adler, Buchsbaum és társa, Pucsera János, Lázár Irénke, B. V., Steigerwald Alajos, Weinberger Ferenc, Kánya Géza, öz. Kelecsényi Zsigmondné, Bing Vilmos, T. E., Salacz Gyula, Weinberger Mór, Vojtek Kálmán, Schuch Ferenc, Horovitz Jenő, Popovits Ferenc, Gebhardt István, N. N., Huzó István, Huttyán Kálmán, Szuszán György, Bozó János, Faragó Rezső, Sugár Jenő dr., Leitner Ernő dr., Aradi Híradó 2 2 kor., Kohn Jakab 1 kor. 50 fill., Gróff László 1 kor. 40 fill., Sztojcs Annus 1 kor. 20 fill., Prohaszka László dr. 1 kor. 20 fill., Szirmai N. 1 kor. 20 fill., Reich E., Rucz János, N. N., Frint Lajos, C. L., N. N., Papp Andor, N. N., Nyári Vilmos, N. K., B. N., Károly Kis-Kereszt, Wolf N., Ransburg M. fia, Szudy Elemér, Kutányi Gy., N. N., Domán Sándor, Kiss M. 1—1 kor., Fleischer Adolf, Tergulicza Juliska, Pápai Sándor, Kis András, Bolezni 80—80 fill., Sági Henrik 70 fill., T. J. D., N. N., N. N., N. N., Tranda Ferenc, N. N., Grünvald Sándor, N. N., Pöszörményi János, Lits Antal, N. N., N. M., 60—60 fill., Káplán Margit, Irén, Szilárd Géza 50—50 fill., L. R. 42 fill., N. N., Gally Ferenc, Holecsek B., Bubák Károly, Sch., N. N., 40—40 fill., Sz. K. L. 30 fill., N. N., S., N. N., N. N., Schäffer N., N. N., Kerekes N. N., N., Korcsog Pál, N. N., N. N., Olajos Sándor, N. N., N. N., Tomasik Juliska, Strengár Demján Száva 20—20 fill., Székely Gyula 14 fill., N. N., K. B., Kautz Sándor, N. N. 10—10 fillér. Fogadják a nemesszívű adakozók ezuton is hálás köszönetünket. A rendezőség.

Polónyi mozog.

Vargát örültnek nyilvánítják.

Az xminiszter a kulisszák mögött.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 27.

A legújabb Polónyi-botrány hullámai még mindig nem simultak el, sőt újabb leleplezésekkel kavariják fel ezt a kloákaillatu zavaros posványt. A Nap folytatja leleplezéseit a volt igazságügyminiszterről, akinek mentegetőzése nem egyéb, mint tehetetlen dadogás. Ma megerősítést nyertek azok a ténybeli adatok, amelyeket Polónyi cáfolni igyekezett s így Polónyi teljesen benne van a hinárban. A magyar közvélemény feszült érdeklődéssel várja most, hogy mi lesz a vége ennek a világra szóló botránynak, amelynek során annyi érdekes és kompromittáló dolog került napvilágra.

A végnélküli Lengyel-Polónyi-botrány újabb fázisáról fővárosi tudósítónk az alábbiakat táviratozza:

A Polónyi-Lengyel ügybe, mint tudva van, beleszólt az egyik vádlónak, Varga Józsefnek a bátyja, Varga Sándor igazságügyminiszteri osztályvezető. Egy nyilatkozatban azt mondja öcscséről, hogy ez könnyen szuggerálható elme gyöngöng ember, aki már elme gyógyintézetben is volt. Ezzel megakartta gyöngíteni Varga Józsefnek Polónyi Géza ellen tett terhelő vallomását, mely szerint őt hamis tanúzásra akarták rábírní. Varga Sándor nem érte be ezzel a nyilatkozattal, a mentésben odáig megy el, hogy öcscsét vissza akarja vitetni oda, ahol állítólag eddig volt, egy elme gyógyintézetbe. Ma reggel Varga Sándor megjelent a főkapitányságon és egyenesen a főkapitányhoz ment, akinek ezeket mondotta:

— Tanácsért jöttem, méltóságos uram. Tudja méltóságod, miket művel az öcsém, Varga József, aki idegyenge, neuraszténikus ember; nem tudja, mit cselekszik, könnyen befolyásolható és amint a tények igazolják, országos botránnyt idéz elő. Arra nézve kérek tanácsot, hogy mitévő legyek az öcsémmel szemben.

A főkapitány kijelentette: más tanácsot nem tud adni, mínt hogy vizsgálta meg Varga Józsefet egy elme gyógyászsal. Varga Sándor kérdésére, hogy kihez forduljon, a főkapitány Moravcsik tanárt ajánlotta. Varga Sándor ezek után megköszönve a főkapitány szíveségét, eltávozott.

A Nap ma esti száma a Margit-szigeti szálló portásának vallomását közli, amelyből megállapítja, hogy Polónyi Géza már pénteken este tudta, hogy Varga József fel fogja keresni és pedig Polónyi Dezsőtől tudta meg. A volt miniszter előre figyelmeztette a portást, hogy egy fiatal ember fogja keresni, akit engedjen is fel hozzá. Nem igaz tehát, hogy Varga látogatása váratlanul érte Polónyit.

Az eperjesi kórház igazgatója ma nyilatkozatot tesz közzé, amelyben elmondja, hogy Varga József megfigyelésére az ügyészség utasította a kórházat, mert múlt év novemberében csavargás miatt el volt zárva. A kórházban azután megállapították, hogy Varga szimuláns, aki csak tetette az örültséget. Ezért mint egészséges embert bocsátották el s a törzskönyvben sem szerepel mint elmebajos.

Ausztria lázit.

Tüntetés Wekerle ellen.

Polónyit cáfolják.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 27.

Amiről az utóbbi napokban még csak mint eshetőségről beszéltek, az ma már bekövetkezett: az osztrák szlávság, ez a hatalmas politikai faktor, segítségére siet a horvátoknak a Magyarország elleni küzdelemben. Bécsben ma már több tüntetés volt Wekerle ellen és a konfliktus áldozata: Pejacsevich gróf mellett, sőt egy dalmát képviselő már Budapestre is érkezett, hogy — ha ugyan még lehet — jobban szítsa a horvátok ellentállását.

Abcug Wekerle!

Ez a kiáltás hangzott el ma a horvát-dalmát képviselők részéről az osztrák Reichsrathban, amikor Wekerle Sándor miniszterelnököt Beck báróval a miniszteri páholyban megjeleneni látták. Éppen Renner dr. szocialista képviselő állott felszólásra, amikor az incidens történt és néhány horvát képviselő a jobboldalról egyre sűrűbben abcugolt. Wekerle fanyarul mosolygott a kellemetlen fogadtatásra. Az abcugolás nagyon meglepte a Házat, mert nem tudták, hogy kinek szól. De csakhamar felismerték a magyar miniszterelnököt, aki azonban a dalmát képviselők barátságatlan felkiáltásai után is nyugodtan ott maradt a miniszteri páholyban és tovább társalgott osztrák kollegájával.

A horvát-dalmát képviselők különben ma más módon is tüntettek a magyar kormány ellen. Ma délelőtt Pejacsevich Tivadar gróf volt horvát bán bécsi szállításán valamennyi képviselő leadta a névjegyét, délután pedig küldöttségileg keresték fel a gróft, hogy kifejezzék rokonszenvéket és elismerésüket a magyar-horvát konfliktus során tanúsított magatartásáért.

Ma délután három órakor, amikor Wekerle Sándor miniszterelnök elhajtott az új bán eskütételi szertartásáról, a külügyminiszterium előtt 50—60 horvát diák megabcugolta az arra haladó magyar miniszterelnököt. A rendőrség széteszlatta a tüntetőket.

A kormány és a bán tárgyalásai.

Wekerle Sándor miniszterelnök és Günther Antal igazságügyminiszter ma délután Budapestre utaztak. Velük együtt utazott Rakodczay Sándor dr., aki az uton kormányzati programjáról és legsürgősebb teendőiről tárgyalt a miniszterekkel. Ezekre vonatkozólag teljes megállapodás jött létre. Az új bán elkészült minden eshetőségre és az intézkedések végrehajtására megkapta az összes királyi kéziratokat, elsősorban a horvát tartománygyűlés feloszlására vonatkozó kéziratot.

Az új bán eskütétele.

Rakodczay Sándor dr. eskütétele ma délután két órakor ment végbe a Hofburgban. A szertartáson Wekerle Sándor miniszterelnök, Günther Antal igazságügyminiszter és Széchenyi Gyula gróf főlovászmester, mint magyar zászlósor voltak jelen. Az eskümintát Günther Antal olvasta fel.

A király az új bán az eskütétel után magánkihallgatáson foglalta.

Az összes résztvevők magyar diszruhában voltak.

Polónyi ismét füllesztett?

Páduából Trumbics Antal dalmát tartományi képviselő és spalatói polgármester Supilo Ferennek sürgönyt küldött, amelyben Polónyi Géza minapi beszédére többek között a következő megjegyzést teszi:

Megcáfolom és helytelennek nyilvánítom Polónyi Géza állítását, mely szerint ő Supilonak kijelentette volna Fiumében, hogy Magyarország és Horvátország egy közös államot alkotnak. Polónyi meghívta a dalmát képviselőket Budapestre és oly nagyszerű fogadtatást helyezett kilátásba, amilyent Budapest még nem látott. A meghívást visszautasítottam. A tárgyalás során fölvettem az eszmét, hogy a bán és a horvát kormány függetlenek legyenek a magyar kormánytól és ennek ne legyen semmi beavatkozása az előbbiek kinevezésébe.

A távirat többi része lényegtelen.

Polónyi Géza a táviratra vonatkozólag kijelentette, hogy tényleg szép fogadtatást helyezett kilátásba a horvát-dalmát képviselőknek, de kívánságaik teljesítését nem ígérte, hanem csak azt mondotta, hogy referálni fog róluk a magyar koalíciónak.

Fiume — Nákó Sándor gróf ellen.

Fiuméből táviratozzák, hogy Nákó Sándor gróf fiumei kormányzó ellen élénk mozgalom indult meg. A városi képviselőtestület új tagja, akiknek Nákó Sándor gróf kezeibe kellene letenni az esküt, kijelentették, hogy erre semmi szin alatt sem hajlandók s követelik, hogy az eskü kivétele céljából valakit bizzon meg a helyettesítésével. Legközelebb írásba foglalják a kormányzó elleni vádakat s követelni fogják, hogy a kormány távolítsa el Nákó Sándor gróft Fiume városának és a tengerpart kormányzóságának éléről.

Laehne Hugó is lemondott.

A pozsony-bécsi villamosvasutról szóló törvényjavaslat első közgazdasági előadója, Földes Béla tudvalevőleg lemondott, mert a törvényjavaslatot jelenlegi formájában károsnak tartotta magyar politikai és közgazdasági szempontokból.

A közgazdasági bizottság ezután Laehne Hugót választotta meg előadójává, akit tegnap Batthyány Tivadar gróf bizottsági elnök fölszólított, hogy péntekig készítse el a bizottság jelentését. Laehne Hugó megtagadta ennek a kívánságnak teljesítését és lemondott állásáról, amelyre most Szabó Kálmánt fogják megválasztani.

Megmozdultak Ausztria szlávjai.

Spincsics horvát reichsrathi képviselő ma Budapestre érkezett és egyenesen a magyarországi képviselők klubjába hajtatott, ahol éppen értekezletet tartottak. Belépésekor zajosan megéljenezték az osztrák horvát-dalmátok kiküldöttjét, aki nyomban hosszabb beszéd elmondásába fogott.

— Az ausztriai horvátok, szerbek és egyéb szlávok üdvözetét hozom, — mondotta többek között Spincsics, — és a teljes elismerés kifejezését a horvát testvérekkel szemben, akik a magyar országgyűlésen a horvát nyelv jogaiért küzdenek. Az osztrák szlávok nemcsak helyes-

lik, hanem erkölcsileg támogatják a magyarországi horvátok törekvését és akciót indítanak a horvátok érdekében. A Reichsrath holnapi ülésén sürgős interpellációt terjesztenek elő, amelyben tiltakoznak olyan kiegyezés ellen, amely Horvátország közreműködése nélkül létesül. Minthogy az eddigi osztrák-magyar kiegyezési tárgyalásokon mellőzték Horvátországot, ezért megkérdezik az osztrák miniszterelnököt, hogy hajlandó-e megszakítani a magyar miniszterelnökkel a tárgyalásokat mindaddig, amíg Horvátországot bele nem vonják a tárgyalásokba.

Betörés a Forray-utcában.

Bűnös gyerekek.

Az első lakásfosztogatók.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 27.

Az aradi rendőrség ma két fiatal bűnöst tartóztatott le. Két gyerekmber a pénz után való sóvárgástól vezéreltetve, feltörte egy földön időző uriaszony lakását. A fiatal betörők két napig garázdálkodtak az elhagyatott lakásban, de tapasztalatlanok lévén a betörés mesterségében, működésük nem vezetett eredményre. A betörő-csemeték ezenkívül még nem is voltak elég óvatosak s a dolog kitudódott. A rendőrség értesülve a lakásban történekről, megindította a nyomozást, amelynek során a betörők kézrekerültek. Az esetről tudósítónk az alábbiakat jelenti:

Özv. Auerbach Miksáné háztulajdonosnő körülbelül egy hónappal ezelőtt a budapesti Lukácsfürdőbe ment nyári pihenőre. Lakását, amely a Forray utca 1. számú saját házában van, gondosan bezárta, de minden felügyelet nélkül hagyta. Valamely módon tudomást szereztek erről Budás József és Benkő Károly, a Kossák J utca cég szolgálatában álló 15 éves fényképész-tanulók. Hosszas tervezgetés után elhatározták, hogy bejárnak az urinő lakásába, számítván arra, hogy ott nagyobb mennyiségű készpénzre fognak akadni.

Álkulcs segítségével sikerült is nekik még tegnapelőtt behatolni a lakásba. Itt azonban egyelőre nem láttak akadályra találtak. A belső szobák ajtai ugyanis belülről voltak bezárva és a kulcsok is benn voltak az ajtóknál. Ez a körülmény azzal magyarázható meg, hogy a lakásnak két bejárata van és a tulajdonosnő valószínűleg a másik kijáraton távozott, amikor fürdőre ment. A fiúk erre kikutatták a konyhát és az éléskamrát, itt azonban értéktárgyat nem találtak, az éléskamrában elhelyezett befőtteket azonban alaposan megdézsmálák.

Ez a kudarc azonban nem riasztotta el őket és elhatározták, hogy másnap újra ellátogatnak az elhagyott lakásba egy oly eszközzel, amellyel a szobák kulcsait kiudják piszkálni a kulcslyukakból. Ezt az eszközt meg is találták a fényképész-műhelyben egy, a fényképek által kartonvágásra használni szokott hegyes végű késben.

Másnap kirándulásuk már eredményesebb volt, mert a magukkal hozott késsel tényleg sikerült nekik a szobaajtó kulcsát kitolni. Erre az ajtót is álkulcs segítségével kinyitották. A szobában aztán az összes szekrényeket feltörték, amelyekben állítólag semmiféle értéktárgyra nem akadtak, csupán egy ezüst karikára fűzött kulcsosomagra. A karikán lévő egyik kulcs segítségével felnyitották az ott levő íróasztalt, amelynek egyik fiókjában egy vas-

kazettára bukkantak. Végre azt hitték, hogy célt értek, mert a vaskazettában kétségtelenül pénzt gyanítottak. De ez alkalommal is az előző napi akadályba ütköztek. Nem volt ugyanis megfelelő szerszámjuk, amivel az erős vasdobozt kinyithatták volna. Elhatározták tehát, hogy műveletüket másnap, vagyis ma fogják folytatni. A lakásból aztán a másnapi zsákmány reményében vígan távoztak. Ezuttal azonban elmulasztották az ilyfajta műveletekhez szükséges elővigyázati intézkedéseket megtenni és az ajtót nyitva felejtették. Ez volt aztán a veszük.

Ma délelőtt ugyanis az ugyanabban a házban lakó Dielt Lajos fényképésznek Hoki Károly nevű tanulója észrevette, hogy a házi asszony lakásának ajtaja táva nyitva áll. Ez feltűnt neki, mert tudta, hogy özv. Auerbachné már huzamosabb idő óta nyaral. Gazdájával közölte gyanúját, aki jelentést tett a rendőrségnél. A rendőrség Rasztig István titkosrendőrt küldte ki a helyszíni szemle megejtésére. Kutatása közben a légzőszórán megtalálta az elfelejtett papírvágó kést, amely a detektívet nyomra vezette. Az udvarban lakó fényképész ugyanis felismerte a kést és meglepetéssel konstataulta, hogy ez a kés a Kossak J. utóda fényképész-cég tulajdonosáé, Berghammer Józsefé. A detektív által felmutatott késben Berghammer tényleg a tulajdonára ismert és mindjárt azon gyanújának adott kifejezést, hogy az inasai lehetnek a tettesek, mert Benkó Károlynál tegnapelőtt este hat órakor két üveg pálinkát látott.

Rasztig titkosrendőr erre letartóztatta a két inasgyereket, akik töredelmes vallomást tettek. Beismerték, hogy pénzt és egy fényképparatuszt akartak az urinő lakásából ellopni. Eddig azonban — legalább így mondják — semmiféle értékesebb tárgyat nem hoztak el a lakásból.

A rendőrség táviratiúg értesítette a történetről a háztulajdonost, aki a holnapi nap folyamán valószínűleg megérkezik és így majd kiudózik, hogy tényleg nem vittek el a be török értékeket a lakásból.

Tiz bomba.

Oroszország mulat.

Millios rablás.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 27.

Oroszországban a birodalmi дума feloszlatása óta patakokban folyik a vér. A forradalmárok nap-nap után véres merényleteket követnek el. A bombamerényletek napirenden vannak s számos ember életét vesztette az öldöklő szerszámoktól. A rémuralom minden borzalmasságával dühöng a birodalomban. A kormány vérbe fojtja a szabadság-mozgalmat és mindenkire letartóztatás, vagy halál várákodik, aki csak némiképen is gyanús a kormány szemében. Az oroszországi eseményekről az alábbi táviratok számolnak be:

Pétervári, június 27. Ma éjjel merényletet követtek el a Pétervártól 9 kilométernyi távolságban fekvő *tüzérségi főraktár ellen*, amelyben nagymennyiségű robbanóanyag és lőpor van felhalmozva. A merénylők megölték az őrséget. Amidőn az őrség lövéseire az őrzőket odaérkezett, a merénylők elmenekültek és amidőn a környéket átkutatták, már senkit sem találtak.

Tiflisz, június 27. A város központjában levő Erivan-téren, ahol a forgalom

igen élénk, ma 10 bombát vetettek egymás után, melyek óriási erővel robbantak föl. A szomszédos házak ablakai és ajtói bezúzódtak, kéményei beomlottak. Számos ember életét vesztette vagy megsebesült. A bombarobbanások közben puska- és revolverlövések dördültek el. A katasztrófa színhelyét elzárták.

Tiflisz, június 27. Véglegesen megállapították most már, hogy a tegnapi támadás alkalmával 241,000 rubelt raboltak. A rendőrség kinyomozta azt a bérkocsist, aki a bankpénztárost vitte kocsiján. A bomba által szétrombolt kocsiban egy csomagot találtak, amely 9500 rubelt tartalmazott. A kocsist, aki egy bombaszilánktól könnyebben megsebesült, letartóztatták. A sebesültek száma több mint 50. Ezek között van a kíséretből négy kozák, egy katona és két rendőr. A robbanásnál két rendőr vesztette életét és nem mint tévesen jelentettük, kozákok. Számos elfogatás történt.

Moszkva, jun. 27. A szemsztvo kongresszus ma azon határozati javaslatot tárgyalta, amely hathatós intézkedéseket követel a forradalom ellen. 22 kongresszusi tag kijelentette, hogy a szavazáson nem fog résztvenni, mert, bár ők is elítélik az anarkiát és erőszakosságokat, mégis a politikai agitációktól tartózkodni kívánnak. Élénk vita után ez a 22 tag elhagyta az ülés termet. Azután a kongresszus az összes szavazattal kető ellenében elfogadta az elnökség azon határozati javaslatát, a mely reformok szükségességét hangsúlyozza, de az anarkia és a forradalmi erőszakosságok ellen erőteljes intézkedéseket követel, mert azok akadályozzák az állami élet normális folyását, de különösen a reformok megvalósításának képezik legnagyobb akadályát.

HIREK.

Ka ketten ugyanazt teszik . . .

A bankkamatlábat ma telemezték fei százalékkal.

Kedves kisasszony, nincsen új
E sáros föld felett,
És régi tény az, hogy kegyed
Sok mindent megtehet.
De egyet, sajnálom nagyon,
Nem tebet meg, kis angyalom,
Mivel a szent szemérem
Megültja azt keményen

Oh ádesem, képzelje el,
A botrányt és a lármat,
Ha ön egy nap nyilvánosan
Féltamelné a lábát.

De hogy ha ezt egy bank teszi,
Rossz néven senki sem veszi:
Oh, mikor üt az óra
Emancipációra?!

— zab.

Lapunk mai számához postautalványt mellékelte a kiadóhivatal, s egyben felkéri az előfizetőket az előfizetési díj beküldésére, hogy a lap további szállítása fennakadást ne szenvedjen.

— **Fejérváry Géza báró nyugdíja.** Budapestről táviratozzák: A képviselőház zárszámadási bizottsága ma délután Hentaller Lajos elnöklete alatt ülést tartott. Az ülésen a közönségi kiadásokra vonatkozó tételknél Hencz Károly azt vitatta, hogy e kérdésben nem a képviselőház, hanem kizárólag a delegáció illetékes határozni. Fejérváry Géza báró nyugdíjára vonatkozólag Hencz Károly indítványozta,

hogy mondja ki a bizottság, hogy a nyugdíj kiegészítését törvénytelennek tartja. Eber Antal előadó kifejtette, hogy mivel Fejérvárynak a darabont testőrségnél elfoglalt kapitányi állása sem törvényileg szervezve sem a költségvetésbe felvéve nincsen, a nyugdíj kiegészítése törvényesen eszközölhető. A bizottság elvetette Hencz indítványát, majd felhatalmazta Eber Antal előadót, hogy az 1903. évi zárszámadási jelentésnél a Tisza István gróf és Hieronymi Károly kiutalványozására vonatkozó tételknél ugyanolyan rosszalási határozati javaslatot terjesszen be, mint az 1904-iknél. Hencz Károly külön véleményt jelentett be mind a két határozat dolgában.

— **Képviselők lovagias ügye.** Budapestről táviratozzák: A képviselőház folyosóján ma Sümegi Vilmos azt mondta, hogy a vasutasoknak oly kevés a fizetésük, hogy valóságos páriák. Hódi Gyula erre megjegyezte:

— Hát a M—g munkatársai, akik 25—30 forintot kapnak egy hónapra, nem páriák?

Ezt a megjegyzést hallotta Keller István, a ki nyomban megkérdezte Sümegitől, hogy tényleg így fizeti-e ő, a M—g kiadóhivatali igazgatója a munkatársait? Sümegi erre így válaszolt:

— Az is gazember, aki ilyet állít.

Hódi Gyulával közölték a feleletet, mire a fiatal honatya ahelyett, hogy bizonyította volna igaz állítását, Szász József és Pogány Lajos képviselőkkel provokálta Sümegit. Ez segédekül Molnár Jenőt és Hédervári Lebelt nevezte meg. Az afférnak párba j lesz a folytatása.

— **Nasi az olasz kamarában.** Rómából táviratozzák: Ma tárgyalta az olasz képviselői kamara Nasi-nak, a sikkasztással vádolt volt közoktatásügyi miniszternek ügyét. A tárgyalás iránt óriási érdeklődés mutatkozott s ugy az ülésterem, mint a karzatok zsufolásig megteltek. Délután 3 órakor lépett be a terembe Nasi. Előbb kezét fogott az elnökkel, majd a ház általános mozgása közepette elfoglalta helyét. Több képviselő hozzá lépett és üdvözölte a bűncselekménnyel vádolt exminisztert, akit a minap ötször is megválasztott a kerülete. Valamennyi szónok, aki a Nasi-ügyhöz feliratkozott, töröltette a nevét. Az exminiszter szót kért és előbb látható elfogultsággal, de később nagy biztossággal beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy szerencsésnek tartja magát az állami bíróság előtt megjelenhetni és ártatlanságát bebizonyítani. A háromnegyed óras beszéd befejezése után Nasi elhagyta a termet. A kamara ezután elhatározta, hogy az exminisztert a szenátusból alakított állami bíróság elé állítja.

— **A marostordai háborúság.** Ifjabb Ugron Gábor, Ugocsa megye főispánját tudvalevőleg Marostordamegye főispánjává is kinevezte a kormány. Ez a kinevezés azért történt, mert Ugron Gáboról várták a megyében duló viszálykodások megszüntetését, ami Farkas Albert előző főispánnak sehogysem sikerült. A többségben levő autonóm párt sok kellemetlenséget okozott a kormánypárti koalíciónak és ezért az új főispán a két párt között paktumot tervezett, amelynek lényege az volt, hogy Erődi Sándor vármegyei főjegyzőt, az autonóm-párt oszlopát kinevezzék a pénzügyminiszteriumba miniszteri titkárnak. Andrássy Gyula gróf belügyminiszter elfogadta ezt a proppozíciót és Wekerle Sándor pénzügyminiszter is megígérte, hogy kinevezi Erődit. De

Wekerlének ezzel az ígéretével is úgy jártak, mint a miniszternek egyéb ígéreteivel. Ifj. Ugron Gábor napokig járt Budapesten és sürgette az ígért beváltását és mikor látta, hogy erre nem számíthat, tegnap benyújtotta marostordamegyei főispáni állásáról való lemondását. A lemondás hírére a megyebeli képviselők, mint Budapestről táviratozzák, ma megerősítették. Az alkotmány-párt félhivatalos lapja szerint Adrássy Gyula gróf *nem fogadta el a lemondást*. Ezzel szemben Marosvásárhelyről azt táviratozzák, hogy a mai városi közgyűlésen Ugron bejelentette, hogy a megye zavaros ügyei miatt lemondott állásáról.

— **A makói adóhivatal bajai.** Makó egyéb sok ügyesbajos dolgai között most az adóhivatal is foglalkoztatja a közvéleményt, amely nem kisebb szenzációval köszöntött be: minthogy a hivatal vezetőjét, *Sonkovichs* János adóügyi tanácsost, *Hervay* István alispán *felfüggesztette állásától*. A bajok nem új keletűek, legalább 4-5 év óta állandóan kísértenek. Az adók nem folytak be rendesen, a hátralékok folyton szaporodtak s bár egyik vizsgálat a másikat érte, intézkedés nem történt a bajok megszüntetésére. A vizsgálatok alkalmával mindig a vezetést kifogásolták, a hivatal vezetője, *Sonkovichs* János pedig a hivatali személyzetet okolta, amely — szerinte — képtelen a munkára. A héten újból vizsgálat volt a városnál s a napokon át tartó vizsgálat eredménye lett az adóügyi tanácsos felfüggesztése. A város képviselője ma délelőtt rendkívül közgyűlést tartott, amelynek az lett volna a feladata, hogy az adóügyi tanácsost helyettesítse. A képviselő azonban más nézetet volt, mint a vizsgálók és az alispán s ahelyett, hogy helyettesítette volna az adóügyi tanácsost, *bizalmat szavazott neki* s elhatározta, hogy felkéri *Hervay* István alispánt felfüggesztő rendeletének megváltoztatására. Hogy aztán az alispán mit fog szólni erre a határozatra, az egy-két nap alatt megváltik.

— **Az igazságügyminiszter Bécsben.** *Bécsből* jelentik: *Günther* Antal igazságügyminiszter ma reggel Bécsbe érkezett.

— **Gyilkosság a Vajda-ügy miatt.** *Déváról* táviratozzák: *Kurdzir* községben *Zengján* György és *Dragoj* János román gazdák politikáról beszélgettek és többek között szóba került a Vajda-ügy is. *Zengján*, aki elítélte Vajda eljárását, a vita folyamán annyira dühbe jött, hogy torkon ragadta *Dragojt* és *hátába dőlte a kést*. A szerencsétlen ember nyomban meghalt.

— **A bakkarát alkonya.** *A Lipótvárosi Kaszinó* hangos pinka-botránya igen sok tanulságot termelt és alighanem megtermi azt a fő fő gyümölcsöt is, hogy Budapest területén megöli az átkos bakkarát-játékot. *A Lipótvárosi Kaszinó* mindenese're elől jár a jó példával és máris olyan rendszabályokat hozott, amelyek a hazard kártyajátéknak nagyon erős határokat állítanak. *A Spitz*-eset óta a kaszinóban szünetel az éjjeli játék és csak kilencig szabad bakkarázni. Aki volt már valaha a „zöld vérmező“ körül, az tudja, hogy ez mit jelent és az érteni fogja, hogy ha minden klubban és kaszinóban utánzásra talál ez a példa, akkor mihamar magától mulik ki ez az átkos szenvedély, amely főleg a polgári kaszinók révén veszélyeztette a főváros polgári társadalmának erkölceit. *A kaszinó* tagok jelentékeny része azzal az indítvánnyal lépett a választmány elé, hogy a bakkarát egészen tiltsa be a kaszinóban, de a választmány e kívánságnak a többség óhajának megfelelően nem tett eleget, csupán éjszakára tiltotta be a játékot, de már így sem tülöz, aki a bakkarát alkonyáról beszél.

— **Halálozás.** Sulyos csapás érte *Remetey* F. Károly aradi ügyvédet. *Fia, Remetey* F. Zoltán dr. fővárosi orvos e hó 25-ikén 44 éves korában rövid szenvedés után Turkevén meghalt. A temetés ma délelőtt ment végbe nagy részvét mellett.

— **A külföldi hajóstársaságok megrendszabályozása.** Néhány külföldi hajóstársaság ügynöksége már évek óta elárasztja az egész országot az Amerikába való kivándorlásra csábító prospektusaival. Arad megye községeibe is ezivel mennek ezek a veszedelmes füzetek, melyek valóságos paradicsomnak festik le Amerikát, s bizonyára számos áldozatot kerítettek meg. A miskolci királyi törvényszék ma átiratban értesítette az aradi királyi törvényszéket, hogy *Falk és Társa* hamburgi, — *Ked-Star-Line* bécsi, *Holland-Amerika-Line* bécsi s végül *Compagnie-Generale-Transatlantique* párisi cég által az ország minden részére szétküldött levelek kifejezetten az Amerikába való kivándorlásra csábítanak. Minthogy az 1903. évi 4. t. cz. 46. §-a szerint a ki a megkívánt engedély, illetve jóváhagyás nélkül kivándorlást közvetít — kihágást követ el, s tekintettel arra, hogy a fentjelzett cégek mint külföldiek ilyen engedéllyel nem bírnak, a miskolci törvényszék *elkobozta* a külföldi cégek nyomtatványait és hasonló eljárás követése végett megkereste az ország összes bíróságait s így jutott a miskolci átirat az aradi törvényszékhez is.

— **Elverték egy hadnagyot.** Nagyszöllősről jelentik: Egy itteni vendéglőben tegnap este egy fiatalemberekből álló nagy társaság mulatott. Velök tartott *Várad* Sándor szatmári honvédhadnagy is, aki mikor már teljesen elázott, gorombáskodni és lármázni kezdett. A társaság erre, hogy kitérjen a garázda ember elől, egy másik terembe távozott. A hadnagy azonban ide is követte őket s gazembereknek nevezte a társaság tagjait. E kijelentésre *Nitzky* Sándor megyei tisztviselő *arcul ütötte* *Várad* Sándort, aki kardot rántott s a fiatal emberekre rontott. Csakhamar lefegyverezték s elvették a kardját, amelyet csak hosszú rimánkodásra kapott vissza. Mihelyt kezében volt a kard, újra támadólag lépett fel és egy *Kovács* nevű tanítót meg is sebesített. A tanító barátai erre megrohanták *Várad*it, a kardját elvették és összetörték, őt magát pedig *véresre verték*.

— **Máramarosi aratók Mezőhegyesen.** Máramaroszigetről szerdán reggel 6450 arató munkást szállítottak külön vonatokon Mezőhegyesre és Bábolnára. A munkásokat *Miskolczi* János, a hegyvidéki kirendeltség főnöke toborozta össze Máramaros és Bereg-vármegyéből. A máramaroszigeti vasuti állomáson már napok óta nem lehetett mozogni a roppant tömegtől, amely zeneszó mellett, mulatva várta az indulást. Még zsidó vallású arató is van köztük. Hír szerint még tartalék munkáscsapatot is szerveztek, amely 7900 emberből áll. A két megye gazdái közt nagy a zugolódás amiatt, hogy ők most aratók nélkül fognak maradni. Gyűlést terveznek, amelyen tiltakozni fognak ilyen nagyszámú munkás elvitele ellen.

— **Az alispán pöröl.** *Budapest* ről táviratozzák: A kormány félhivatalos lapja, a *M-g* közli, hogy *Joanovics* Sándor temesmegyei alispán nem a Nemezis szerzője, hanem egy temesvári és aradi lap ellen fog sajtópört indítani.

A gyermekgondozónői tanfolyam évről vizsgálja. A városi állami gyermekmenhely nagytermében tartják e hó 30-ikán, vasárnap délelőtt 11 órakor évről vizsgáljuk az aradi gyermekgondozónői tanfolyam hallgatóit. Tekintettel arra, hogy az igazgatóság nem bocsátott ki külön meghívókat, ezután kéri az érdeklődők megjelenését. Egyben tudatja az igazgatóság, hogy az új kurzus július elején kezdődik meg, melyre már eddig is számosan je-

lentkeztek. A kurzust díjtalanul hallgathatja bárki. Az érdeklődőket felhívja az igazgatóság, hogy kérvényeikkel mentől hamarabb jelentkezzenek a menhely igazgatóságánál, mert csak bizonyos létszámon belül veheti tekintetbe a jelentkezőket.

— **A lippai közkórház ügye.** *Lippa* nagyközség százötvenezer korona költséggel közkórházat épített. Az építési költségek annyira kimerítették a község anyagi erejét, hogy most a kórház berendezési költségeire nem rendelkezik a kellő fedezettel. *Kabdebo* Gergely főispán vezetése alatt ma küldöttség utazott fel Budapestre, mely kéri fogja a belügyminisztert, hogy 80-40.000 korona államségélyt adjon vagy engedélyezze a kórházi ápolási díjak föl-emelését. A küldöttség tagjai: *Dániel* Tibor orsz. képviselő, *Breuer* Ármán dr. főorvos, *Masznayik* Márton tb. főorvos és *Szávics* György lippai községi jegyző.

— **Alapítvány elszegényedett kereskedőknek.** *Morgenstern* Gyuláné elhunytának évfordulóján a boldogult nevére alapított alapítványnak ez évi kamatait keresetképtelen kereskedelmi alkalmazottnak vagy elszegényedett kereskedőnek adják ki. Az erre vonatkozó kérvények az *Aradi Kereskedők Körénél* július hó 3-ig nyújtandók be.

— **Nagy sztrájk.** *Szavabrod* ból táviratozzák: A fűrésztelep összes munkásai tegnap sztrájkba léptek. A munkások számra nézve mintegy 2000-an, béremelést és a munkaidő megrövidítését követelik.

— **A kapitány ur szónokol.** Katonaemlékek közt került felszínre egy társaságban ez a történet. Meghalt egy közlegény. Eltemették annak rendje és módja szerint, az őt megillető katonai diszszel és a kapitány ur megtisztelte az egyszerű közlegényt azzal, hogy a sirján rövid beszédet mondott. A beszéd így hangzott:

— Ez egy derék és tisztességes ember volt. Ez egy jó katona volt. A főlebbvalóit tisztelte, a törvényeket tiszteletben tartotta, soha nem volt ellene kifogás. Miért is vette el Isten tőlünk éppen őt? Az ember fájt szívvel áll meg az isteni végzés előtt és azt kérdezi, miért éppen ezt a derék és kiváló katonát ragadta el tőlünk a halál és miért nem azt a disznót ott a második sorban, balról a másodikat, aki nem tartotta érdemesnek a bajtársa temetésén a gombját fényesre pucolni, amiért be fogom zárni, a dutyiba mégy, te gazember.

Azzal lebecsülték a koporsót a sirba.

— **Az aradhegyaljai motorosvasút igazgatósága** értesíti a közönséget, hogy e hó 29. és 30-án, tehát Péter-Pál napján és a következő vasárnap a Pankotáról és Radnáról este 8 óra 40 perckor Gyorokra érkező 121. és 281. sz. vonatok, egyesítve Aradig fognak közlekedni, hol is este 9 óra 54 perckor érkeznek meg.

— **Nagy tüzvész Ungváron.** *Ungvár*-ról táviratozzák, hogy a városban ma két helyen tüzvész pusztított, amelynek számos épület — köztük a görög katolikus templom és zsinagóga — esett áldozatul.

— **Egy miniszter a kerékpárokról.** Fort dr. osztrák kereskedelmi miniszter legutóbb meglátogatta *Eger* i/b-ben Premier kerékpár gyárat, (*Hilman* Herbert & Cooper) és az ott látottak felett a legnagyobb meglepedését jelentette ki. E társaság *Coventry* (Anglia) és *nürnbergi* gyáraival együtt évenként 100.000 kerékpárt hoz forgalomba, így e téren a világ legnagyobb gyára.

— **Aki jó és izletes** ételeket akar, 40 százalékkal olcsóbban, mint bárhol, keresse fel a *Salacz-utca* 3. sz. alatt levő *Kispipa* mint a sörszarnokot és éttermet, ahol mindenkor elismert legjobb főztjeimet bocsájtom t. vendégeim rendelkezésére. Minden pénteken kitűnő halászlé. Állandóan frissen csapolt sörök és jói talok. Havi abonánsok különös árkedvezményt kapnak. Minden egyes vendégemet meg akarom győzödtetni arról, hogy a legjobb és legolcsóbb konyhával rendelkezem Aradon, miért is számos látogatást kér kész szolgálattal *Szeltman* Lajos vendéglős. 1676

— **Rovarpor.** bolhák, legyek, poloskák, svábok ellen leghatásosabb *Vojtek* és *Weisz* nál. 201

Minden külön értesítés helyett.

LENGYEL MARGIT

Nagykanizsa,

KELL MIHÁLY

Flume,

J E G Y E S E K.

1870

117

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A gurbai aljegyző ügye. Pap Aurél volt gurbai községi aljegyző hivatali sikkasztási ügyét holnap kellett volna tárgyalni az aradi kir. törvényszéknek. Miután a vádlott súlyos beteg, a bíróság a tárgyalást bizonytalan időre elhalasztotta.

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.**Budapesti áru- és értéktőzsde.**

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 27.

Kínálat és vételkedv korlátolt. Alig tartott árak. Az árak 50 különként számlva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza októberre	10.18—10.19	10.10—10.11
Zab októberre	7.49—7.49	7.44—7.45
Rozs októberre	8.30—8.31	8.23—8.24
Tengeri júliusra	5.80—5.81	5.78—5.77

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	651 —
Magyar hitelrészvény	752 25
Osztrák-magyar államvasúti részvény	668 25

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Június 27. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon feletti súlyban — fillérig; közep páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon feletti súlyban 136—137 fillérig; fiatal közep páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 140—141 fillérig; könnyű páronként 350 kilogrammig terjedő súlyban 141—142 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon feletti súlyban — fillérig; közep páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.
Sertéslelészám: Június 24 napján volt készlet 36 979 darab, június 25. napján főlhajtott 918 darab, június 25. napján elszállított 367 darab, június 26. napjára maradt készletben 37 30 darab.
A hizott sertésüzlet irányzata: Csöndes.

IDEGENEK ARADON.

— Június 27 —

Fehér Kereszt szálloda. Rejtő Sándor udvari tanácsos Budapest. — Misingji Vilmos dr. adjutáns Budapest. — Melczér Tibor adjutáns Budapest. — Thoma Albert asszistens Budapest. — Bárány Béla asszistens Budapest. — Bánki Elemér joghallgató Budapest. — Fuchs István joghallgató Budapest. — Jánossy Gyula joghallgató Budapest. — Kármán Gyula joghallgató Budapest. — Haas Odön joghallgató Budapest. — Egressi Zoltán joghallgató Budapest. — Spiegelhalter Lajos joghallgató Budapest. — Kerékgyártó György joghallgató Budapest. — Brenner Armin joghallgató Budapest. — Szilass Oszkár joghallgató Budapest. — Tolnay István joghallgató Budapest. — Pattantyus Géza joghallgató Budapest. — Vasszerman József joghallgató Budapest. — Unger Emil joghallgató Budapest. — Veisz Károly joghallgató Budapest. — Busztin Sándor joghallgató Budapest. — Czirják Mihály dr. fogalmazó Zombor. — Fineu Viktor ülnök Nagyszében. — Papp Odönné igazgató és leánya. — Figdor Antal utazó Budapest. — Lengyel Henrik utazó Budapest. — Bogyi József utazó Budapest. — Stern Béla utazó Budapest. — Friedman Andor utazó Budapest. — Glück Ferenc utazó Budapest. — Székesi Alfréd utazó Budapest. — Szántó Zsigmond utazó Budapest. — Rieger János utazó Budapest. — Kőrösi Imre utazó Budapest. — Schvéd Manó utazó Bécs. — Fürst Endre utazó Bécs. — Erdős Károly utazó Bécs. — Strasszer Ferenc utazó Bécs. — Goldman Márton utazó Bécs. — Nobei Simon utazó Nagyvárad. — Deutsch Sándor utazó Nagyvárad. — Rosenzweig Zsigmond utazó Jägerndorf. — Éliás Izidor utazó Szeged. — Heiser Géza utazó Debrecen.

Központi szálloda. Abraham József kereskedő és neje Brád. — Lang Sándor kereskedő Budapest. — Andrassy Béla fatereskedő Budapest. — Hartenstein Jenő fatereskedő Budapest. — Vodicsek Lajos kereskedő Budapest. — Altman Mór kereskedő Budapest. — Dénes Jakab dr. ügyvéd Buttyin. — Dembicz Dezső kereskedő Budapest. — Klein József kereskedő Budapest. — Förstel Ottó mérnök Berlin. — Ujhelyi Armin kereskedő Békéscsaba. — Felner Jenő birtokos Kolozsvar. — Horváth Zoltán cirkuszigazgató Budapest. — Katona Gyula hadnagy és neje Szeged. — Elz Ede gyáros Bécs. — Bezzer Jakab kereskedő Budapest. — Pains Károly jegyző Ujvidék. — Markusz Zsigmond kereskedő Budapest. — Kondor László kereskedő Budapest. — Molnár Manó kereskedő Budapest. — Baumgarten Károly kereskedő Debrecen. — Löbli Mihály kereskedő Kolozsvar. — Pick Armin kereskedő Bécs. — Wolner Lajos kereskedő Budapest. — Beck Miksa kereskedő Budapest.

Vass-szálloda. Götzler Izsó utazó Budapest. — Sinka József tanító Fehérgyarmat. — Szikszay Lajos utazó Budapest. — Horn József utazó Buda-

pest. — Deutsch Samuel utazó Budapest. — Szász Peter gazda C-ország. — Fürst Ignác utazó Budapest. — Fehérvári M. utazó Budapest. — Kölbl József utazó Budapest. — Hafner J. utazó Bécs. [ ]
Pannónia szálloda. Wartenföld Fülöp kereskedő Zsombolya. — Georgia János esperes Buttyin. — Dávid Sámuel kereskedő Nádas. — Sztodola József közgyám Liptószentmiklós. — Barkó Mátyás jegyző Sikula. — Szavics L. kereskedő Belgrád. — Altstadter M. kereskedő Bécs. — Jenner József utazó Budapest. — Kottányi Henrik gazdasz Magyaróvár. — Steiner A. dr. ügyvéd Bécs.

Nyári színház.

Pénteken, 1907. évi június hó 28-án:

A vig szalmaözvegyek.

Operett-paródia 3 felvonásban. Irta: Horovitz Gusztáv és Kaszab Géza. Zenéjét részben szerző: Stroke Henrik.

SZEMÉLYEK:

Zelig Márk	Horti Sándor.	Konov Zebu	Eöri Lajos.
Dá Idovics	Leövei Leo.	S. mes Márkus	Várnai Jenő.
Kanári Hanna	Rontai B.	Nitrozlicerin	Kulcsár L.
Zálon Ládor	Faludi K.	Dinamitka	Ujj Kálmán.
Blaur	Szalmári A.	Mo ett Sára	Benkóné P.
Oberst-Hochem	Delli Lajos.	Lolo	Zalai Margit.
Brattus Móni	Marházi M.	Dodo	Kun Irén.

Kezdete este 8 órakor.

NYILTTER.*

3264/90.7 pm.

Hirdetmény.

A Weitzer János gép-, waggongyár és vasöntőde aradi részvénytársaság által az aradi gyártelepétől a városligetnek a Lövész-utca felőli részét keresztül szelő s a mezőhegyesi élővíz csatornába torkoló földalatti csapadék és gyárvíz levezetésére szolgáló csatorna engedélyezése iránt beadott kérvényt és mellékleteit képező tervek és műszaki leírásokat, valamint az aradi kulturmérnöki hivatal által a kérvényre tett szakértői észrevételeket az 1885. évi XXIII. t.-c. 163. §-a alapján 1907. évi június hó 10-től 1907. évi július hó 10-ig terjedő 30 napi időtartamra Aradon a polgármesteri hivatalban közszemlére kiteszem azon megjegyzéssel, hogy jogukban áll az érdekelteknek azokat a közszemlére kitétel ideje alatt a polgármesteri hivatalban irásban, vagy az alább kitett határnapon Aradon tartandó tárgyaláson szóval annál is inkább előterjeszteni, mert ellenkező esetben a határozat további meghallgatásuk nélkül fog meghozatni.

A kérvényezett vízmű engedélyezése tárgyában helyszíni tárgyalás tartását rendelem el és annak megtartására határnapul 1907. évi július hó 16-ik napjának d. e. 10 óráját kitűzöm s arról az érdekelteket ezen hirdetmény-nyel értesítem. Találkozó helyül Aradon a városháza emeleti tanácstermet tűzöm ki.

Aradon, 1907. évi június hó 6-án.

Varjassy, polgármester.

Értesítés!

A n. é. helybeli és vidéki közönség szives tudomására adom, hogy Aradon, a Salacz Gyula-utca 3. szám alatti jó hírnévnek örvendő

„KIS PIPA”

söresarnokot és minta-éttermet

a mai napon átvettem s azt személyesen tovább vezetem. Főtörökvésem az leendő, hogy jó konyhával, kitűnő boraimmal és minden nap frissen csapolt söreimmel valamint előzékeny kiszolgálás által t. vendégeim meglegedését kiérdemeljem.

Szives pártfogást kér

kész szolgálattal

Szeltmann Lajos,
vendéglős.

1601

Az 1902. évi országos ipar és gazdasági kiállításán és az 1901. évi málói ipar és gazdasági kiállításán a nagy díszoklevéllel kitüntetve.

WEGENSTEIN C. L. és FIA

ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI

ORGONA-ÉPÍTŐ MINTÉZET (villamos áramra berend.)

TEMESVÁROTT.

Szállít kitűnő, legújabb rendszer szerint készített

pneumatikus orgonákat

bármily nagyságban a legolcsóbb árak mellett.

Javítások, átalakítások és hangolások átvetetnek, olcsón és kitűnő szakértelemmel eszközöztetnek.

Bővebbi felvilágosítással és költségvétéssel szívesen szolgálunk.

az 1896. évi kiállításán a nagy millonári díjjal kitüntetve.

Fogorvosi

és

fogtechnikai műterem.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy Aradon, József főherceget ut 1. sz. házban

fogorvosi és fogtechnikai

műtermet nyitottam, a hol minden a szakmába illő műteteket pontosan és és jutányosan végzek.

Kiváló tisztelettel

VAJDA BENŐ

1572

fogorvos.

Telephon sz. 242.

Kalmár József

hatóságilag engedélyezett vilamos világitási felszerelő Arad, Salacz-u. 2.

Költözködéseknél vagy lakásváltoztatásoknál

villanyvilágitási

vagy

496

villanyos csengő

bevezetéseket vagy átalakításokat jutányosan és gyorsan eszközöl

Kalmár József

villanszerelő Arad, Salacz-utca 2

A Vörösmarty-utca 3. számú

házban, a II. emeleten. 454

egy szép uri lakás

előnyös feltételek mellett

kiadó.

Bővebbet a házban 6 ajtó alatt. sz.

10696—1907. kh.

Hirdetmény.

Kereskedelemügyi m. kir. min. ur 29342—1907. számú rendelete értelmében az ipari munkának vasárnapi szüneteléséről szóló 1891. évi XIII. t.-cikk alapján 1903. évi június hó 13-án 28559. sz. a. kibocsátott rendelet II. A) 3. pontjához annak j) alpontja gyanánt a következő rendelkezés fűzetett:

j) fürdőhelyeken, az ipari és kereskedelmi üzletekben az elárulás és házhoz szállítás, a mennyiben e célra az idézett 28559—903. számú rendelet hosszabb időt nem állapít meg, vasárnapokon és Szt. István napján a fürdőidény tartama alatt déli 12 óráig végezhető, ezennel hatályon kívül helyezem.

E rendelet következtében a fürdőhelyeken az ipari és kereskedelmi árusítás és házhoz szállítás tekintetében az egyébként érvényes szabályok irányadók.

E rendelet kihirdetése napján azonnal életbe lép.

Arad, 1907. évi június hó 24-én.

Green, s. k.
h. főkapitány.Legolcsóbb, legjobb
bevásárlási forrás**háztartási szükségletek**

fedezésére.

AJÁNLJUK.

Arcz-cremek

Fogpasták

Illatszerek

Fogkefék

Hölgyporok

Szájvizek

Kölni vizek

Szappanok

Fogporok

Hajvizek

Fogcremek

Szoba-illatok

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

243

ARADON.

Telefonszám 10.

HOFFMANN SÁNDOR

ARAD.

SZINHÁZ-ÉPÜLET SÁROK.

Legszebb batisztok.

Remek zephyrek

Csipkék.

Gallérok.

Ruhadíszek.

Övek.

Grenadin és puplin szövetek

jutányos árak mellett.

Telefonszám 10.

Tápértékben leggazdagabb,

Hatásában felülmalhatatlan

Hajós-féle kellemes ízű

Csukamájolaj.

Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt.

— Ára egy üvegnek 2 korona. —

313

Tyúkszem már nincs többé!

Igy kiáltanak ezren meg ezren, akik a Hajós féle

ANAGALLINT

ha zsallak Ára egy üvegnek utasítással 70 fillér.

Dr. D. Graur Viktor aradi fogorvos bacteriumölő

szájvizének és fogporának egyedüli raktára

egy üveg szájviz 2 kor., egy doboz fogpor 1 kor.

Fenyőillat a szobában. Ára 70 fill.

Ibelya, Gyöngyvirág és Heliotrop szobaillatok, üvegje 70 fill.

„NEVER“ amerikai gummi, a legjobb, 6 drb. 2 korona.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrássy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

APRÓ HIRDETESEK.

Aki nek

Ismeretség híján

házastársra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztára,
kulcsárra,
vinczellőre,
kertészre,

kulcsárnőre,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodászolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

Aki

bérbeadni kíván

birtokot,
házat,
vadászterü-
letet,

halászatot,
telket,
kocsit,
lovat.

Aki

mindenféle vétel vagy bérbevitel cél-
jából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbban ér csélt, ha az

"ARADI KÖZLÖNY"

kis hirdetési

rovatát használja.

Óvadékkal

rendelkező felügyelő kerestetik.
Cím a kiadóhivatalban. 1675

Egy jó házból való fiu

tanoncnak felvétetik teljes ellátás-
és ruházattal Weisz Mór fűszer-
és bőrüzletében, Petroszény. 1666

Veszek könyveket,

egész könyvtárakat, Lexikonokat,
jobb folyóiratokat és hangjegyeket
legmagasabb áron. — **Kerpel**
Izso könyv- és papírkereskedése
és kölcsönkönyvtára, Aradon. 356

Jég

kapható havi bérletben naponta
házhoz szállítva Petőfi-u. 7/a. Te-
lefon 199. szám. 1253

**Egy két szobás
kényelmes utcai lakás,
hozzátartozó mellék-
helyiségekkel együtt
Dezső-utca 1a. szám
alatt augusztus 1-ére
kiadó. Bővebbet ugyan-
ott, vagy Borona-utca
46. az üzletben.**

Korcsmárosok, vendéglősöknek

ajánlok 6 hordó mult évi gyoroki
fehér bort megvételre. Vojtek Ala-
jos, Aradon. 1615

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város tanácsa ré-
széről ezennel közhírré tétetik,
hogy a folyé évi nyári országos
vásár július hó 5-én kezdődik s öt
napon át, azaz 1907. évi július hó
9-ig bezárólag tart.

Aradon, 1907. évi június hó 15.

A városi tanács.

Használt szódás üvegek

megvételre kerestetnek. Ajánlatok:
Gartner Adolf, Gurahonc. 1674

Emeletes ház,

nagy pincével, eladó a József fő-
herceg-uton. Bővebbet e lap ki-
adóhivatalában. 1673

A rövidáru szakmában jártas

fiatal segéd felvétetik. — Irásbeli
ajánlatok Kell Manó céghez inté-
zendők. 1672

Egy jó házból való fiu

tanulónak felvétetik Demelbauer
Jakabnál, mézárós és hentes, Uj-
Mikalaka. 1671

Falusi ház pneumatikus

házi
vizteleppel.

Minden évszak-
ban friss és
egészsé-
ges viz.

Vizellátási telepek nyomó levegővel

(magas víztartó nélkül) villák, falusi házak,
kertek, szanatoriumok, szállodák, stb. részére.

Fürdő- és mosóberendezések, closettelepek.

Tervvel és költségvetéssel kívánatra szívesen szolgálók.

Felvételek a helyszínen. 967

Hopp Károly

műszaki irodája vizellátások, világítási és motortelepek részére

Arad, Széchenyi-utca 5. szám.

Értesítés

széna, szalma, tűzifa és kőszén (részben zab is) bérletképeni
leadása végett, a következő állomáson lévő katonaság részére
és pedig

Temesvárott Karánsebesen Nagybecskereken Pancsován Lugoson Nagykikindán Fehertemplomon	az 1907. évi szeptember hó 1-től 1908. évi augusztus hó 31-éig ter- jedő időszakban.	temesvári	3-án
Aradon Kisszentmiklóson Békéscsabán Szegeden	Az ajánlati tárgyalások a (az)	aradi	16-án
Nagyváradon Debreczenben		nagy- várad	10-én

fognak megtartani. Ezen tárgyalásokra érvényes feltételek a
temesvári, aradi, nagyvárad és szegedi katonai élelmezési rak-
táraknál betekintés végett levő hirdetményekből és feltételi fű-
zetekből, mely utóbbiak ingyen kaphatók, betekintheők.

Temesvárt, 1907. évi június hó 21-én.

1657

A cs. és kir. 7. hadtest hadbiztossága.

Lampionok

20 fillértől, confetti és serpentín
kapható **Inguéz I. és Fia** könyv-
kereskedésében Aradon, Weitzer
János-utca. Telefon 517. 361

Birtok parcellázás.

2000 magy. hold Somogy megyében,
vasut mentén, jó fekete talaj 40
holdtól feljebb, holdankint 250 frtért
eladó.

Fizetendő: azonnal 75 frt hol-
dankint, a hátralék 50 évre könnyű
törlesztéses kölcsön. — Bővebbet:
Oberländer Ferenc adás-
vételi irodájában Temesvár-József-
város, Kossuth Lajos-utca 23. Te-
lefon 745. 1650

KRISTÁLY
forrás

szénsavval feltett ásványvizének kitűnő
hatása előnyösen el van ismerve.
Nagy kedveltségnek örvendő ugy ha-
zánkban, mint a külföldön, ahol mindin-
kébb nagyobb tért hódít.

Ezrével állanak rendelkezésre orvosi
tekintélyek szakvéleményei, melyekben a
Kristály-forrás ásványvizet mint a leg-
egészségesebb és legjobb asztali-
víze ismerik el.

A Kristály-forrás szénsavval feltett
ásványvize elsőrendű étvagyjavító, meg-
akadályozza a gyomorrontást, év-
szer fertőző betegségek ellen.

Főraktár: Aradváros, Arad és
Csanád vármegyék és Temes megye
északi részére: **ELES ARMIN** fűszer- és
csemegekereskedőnél, Aradon. 1522

Szent Lukácsfürdő Kiválalat Budapest.

Csodásan és rögtön hat
lábizzadás ellen

Dr. Tsajkovszky-féle szer

Ha ezen folyadékkal naponta egy-
szer megnedvesítjük a lábakat, ak-
kor kétszeri alkalmazás után telje-
sen és biztosan megszűnik a cipők,
illetőleg a lábak undorító buze.

Egy üveg ára 1 korona.

Főraktár: 288

G. Földes Kelemen

gyógyszerésznél.

Arad, Deák Ferenc-utca.

Permetező javítások elfogadtnak.

M. kir. szabadalmazott

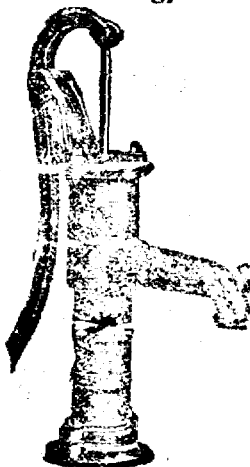
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű
gummi csövek legolcsóbb gyár-
árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó
cseppig kifolyik, a szőlő magvak,
hajak és egyéb tisztátalanságok
azonnal továbbittatnak, ezáltal a sziv-
vattyu nem romlik és a bort nem
renthatja, a gépezet jó működé-
sért 3 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

**Golyó szelepekkel. Közö-
geknek legalkalmasabb,**
mert homokos és sáros víz hasz-
nálatánál sem tagadják meg a
szolgálatot, — a gép jó működé-
sért 3 évi jótállás (ingyen javítás),
hozzá való országos egységes csá-
varok és a legjobb minőségű belüli

Kutak

a hozzávaló

csövekkel

olcsóbbak és
jobbak, mint
bármely bel-
vagy külföldi
gyárban.

Hönig Otto

M. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő
és szivattyu készítő. 200

Arad, Rákóczi-utca - 27. sz.